

Fylkesmannen i Oppland

MILJØVERNAVDELINGEN

Huldrestry. Foto: Reidar Haugan

verneplan for skog

Høring av forslag om vern av fjorten områder i
ni kommuner i Oppland

Verneplan for skog. Høring om forslag av vern av fjorten områder i ni kommuner i Oppland	Rapportnr.: 5/14
	Dato: 22.5.2014
Forfatter: Kolbjørn Hoff	Faggruppe: Naturforvaltning
Prosjektansvarlig: Kolbjørn Hoff	Område: Oppland
Finansiering: Fylkesmannen i Oppland	Antall sider: 101
Emneord: Verneplan for skog, frivillig vern, myndighetsstyrt vern, naturreservat, områdebeskrivelser, utkast verneforskrift, forslag grenser	ISBN-nummer: 978-82-93078-61-6
<p>Sammendrag:</p> <p>I St.meld. nr. 25 (2002-2003) ble frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Dette verneplanutkastet omfatter også arealer eid av Opplysningsvesenets fond som er undergitt ordinært myndighetsstyrt vern. Formålet med vernet er å bevare forholdsvis urørte skogområder med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.</p> <p>Denne rapporten er et høringsforslag som omfatter fjorten skogområder i Oppland. På bakgrunn av tilbud om frivillig vern og naturfaglige registreringer ble formell oppstart for arbeidet med vern kunngjort til ulike tider, 21.5.2008, 3.2.2011, 31.8.2011 og 11.3.2014. Alle områdene bortsett fra ett har regional eller nasjonal verneverdi for skogvern. Ett område har lokal verdi, men har stort restaureringspotensial og ligger i en vegetasjonssone med lite verneareal av denne skogtypen fra før. De aktuelle områdene er (arealet som oppgis er totalareal som foreslås vernet): Samsjøberga i Jevnaker kommune (ca. 4060 daa), Moldberget i Sør-Aurdal kommune (3390 daa), utvidelse av Falken naturreservat i Østre Toten kommune (ca. 300 daa), utvidelse av Svartdalstjerna naturreservat i Østre Toten kommune (ca. 360 daa), Ulbergsåa i Sør-Fron kommune (ca. 785 daa), Sula i Nord-Fron kommune (ca. 700 daa), Bråstadlia i Gjøvik kommune (ca. 180 daa), utvidelse av Oddelia naturreservat i Nordre land kommune (ca. 170 daa), Veogjelet-Hindsæterkampen i Vågå kommune (ca. 5030 daa), Heimsanden i Vågå kommune (ca. 1570 daa), omgjøring og utvidelse av Birisjølia-Stuttgonglia landskapsvernområde og naturreservat i Vågå kommune (ca. 10662 daa), Ridderspranget i Vågå kommune (ca. 250 daa), Liaberget i Nord-Aurdal kommune (ca. 4610 daa) og Kile i Østre Toten kommune (ca. 191 daa). Alle er foreslått vernet som naturreservater (§ 37 i naturmangfoldloven). I høringsdokumentet inngår en områdebeskrivelse, utkast til verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område og forslag til områdeavgrensing. Det er inngått avtale med grunneierne for tre av områdene. For de andre områdene underlagt frivillig vern, pågår forhandlingene. Det er enighet om også å sende disse områdene på høring. Fylkesmannen har ansvaret for den felles lokale og sentrale høringa. Høringsfristen er satt til 15. august i 2014.</p>	
<p>Referanse: Hoff, K. 2014. Verneplan for skog. Høring av forslag om vern av fjorten områder i ni kommuner i Oppland. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapp. nr. 5/14, 12 s + vedlegg (totalt 101 s).</p>	

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Lovgrunnlag.....	3
3. Verneplanprosessen.....	4
3.1. Generelt.....	4
3.2. Naturfaglige registreringer.....	5
3.3. Oppstart av verneplanarbeidet.....	6
3.4. Saksbehandling.....	10
3.5. Verneplanens omfang.....	11
3.6. Høring.....	12
Vedlegg.....	13

1. Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med frivillig vern av skog. Planutkastet omfatter også to områder på Opplysningsvesenets Fond sine eiendommer. Vern på disse eiendommene foregår som myndighetsstyrt vern. Verneplanutkastet er utarbeidet av Fylkesmannen i Oppland på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, *Evalueringen av skogvernet i Norge*.

I meldinga ble frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene, vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven.

Arealet vernet skog har økt de siste årene, men den totale andelen er fortsatt relativt låg. Ved utgangen av 2013 var omtrent 2,5 % av den produktive skogen vernet i Norge. Det er et nasjonalt miljømål at «*et representativt utvalg av naturtypene i skog skal vernes for kommende generasjoner*». Vern av skog er også viktig for å nå flere av de øvrige miljømålene, herunder at «*utryddingen av truede arter i skog skal være stanset og status for arter i nedgang være forbedret innen 2020*» og at «*mangfold av naturtyper i skog skal tas vare på eller gjenopprettes innenfor sitt naturlige utbredingsområde, og slik at alle stedegne arter forekommer i levedyktige bestander*».

2. Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av "lov om forvaltning av naturens mangfold" (naturmangfoldloven) av 19.6.2009. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- representerer en bestemt type natur,
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- har særlig naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over, gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter fylkesmannens vurdering tilfredsstiller de foreslåtte naturreservatene i denne høringa kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder med en stor andel gammel naturskog med tilhørende naturmangfold i form av plante- og dyrearter, naturtyper og økosystemer. Alle områdene inneholder truet, sjelden eller sårbar natur. Et flertall av områdene har skogtyper som er representative for den regionen de ligger i. Enkelte har også en særlig naturvitenskapelig verdi pga. forekomst av spesielle arter og/eller naturtyper eller annet naturfaglig innhold (størrelse, nedbørfelt). Det vises for øvrig til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i de foreslåtte verneområdene bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet av konsulentfirmaer og enkeltpersoner med høy kompetanse innenfor fagfeltet (se under).

Foreslåtte verneforskrifter fastsetter restriksjoner for bruk som vil kunne få negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for en videreføring av enkelte aktiviteter. Dette er aktiviteter som ut fra dagens kunnskap vil ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Det er viktig at vernet ikke blir strengere enn det som er nødvendig for å ta vare på disse verneverdiene. Fylkesmannen mener de foreslåtte naturreservatene vil bidra på en positiv måte for å oppfylle forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer og arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen vurderer å ha en god og tilstrekkelig kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslagene på naturmangfoldet. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 anses derfor oppfylt. Fylkesmannen anser på denne bakgrunn risikoen for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak som liten, og § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse.

Fylkesmannen mener vernetiltakene vil redusere den samlede belastningen på økosystemene verneforslagene representerer. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10 i naturmangfoldloven. Siden vernetiltaket etter Fylkesmannen sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Fylkesmannen kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med vernetiltaket.

3. Verneplanprosessen

3.1. Generelt

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i loven §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen.

Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet og at de som berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter. Fylkesmannen har i verneprosessen lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med skogeiersamvirket, Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA i tillegg til Norges Skogeierforbund.

Vern av skog foregår nå hovedsakelig gjennom ordningen med frivillig vern. Dette innebærer at det er grunneier/rettighetshaver som fremmer et tilbud til vernemyndighetene om vern av et område. Fylkesmannen gir melding om aksept for tilbudet. Det gjennomføres naturfaglige registreringer av det tilbudte område for å klargjøre at området har naturfaglige kvaliteter som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Etter at en slik dokumentasjon foreligger, gjennomføres forhandlinger mellom grunneier/rettighetshaver og staten, og det inngås en avtale som omfatter grenser, verneforskrifter og erstatning. Etter at det er inngått avtale eller mens forhandlingene pågår, starter de formelle verneprosessene etter naturmangfoldlovens bestemmelser.

Denne verneplanen omfatter 12 områder som i sin helhet foregår etter ordningen med frivillig vern. Ett område er en blanding av frivillig vern og ordinært myndighetsstyrt vern, og for ett område gjennomføres verneprosessen i sin helhet som myndighetsstyrt vern. Myndighetsstyrt vern gjelder i denne verneplanen områder/arealer som er eid av Opplysningsvesenets fond (Ovf). I området Kile i Østre Toten er Ovff den eneste grunneieren, mens de eier deler av området Liaberget i Nord-Aurdal.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42. Mer om det nedenfor. I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensing, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få.

Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Fylkesmannen oversender deretter verneforslagene med sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer Fylkesmannens forslag, og oversender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet. Vernevedtaket fattes ved kongelig resolusjon.

3.2. Naturfaglige registreringer

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra lokalitetsbasen for skogområdeprosjekt Frivilligvern for årene 2007, 2008, 2009, 2011, 2012 og 2013, og tilsvarende prosjekt Bekkekløfter fra 2007. Alt arbeidet i prosjektene nevnt over er utført av Norsk Institutt for naturforskning (NINA), BioFokus og Miljøfaglig utredning. I tillegg er det benyttet en Prevista-rapport fra 2007 om naturfaglige registreringer av skog på Opplysningsvesenets fond sine eiendommer i Øst-Norge, Siste Sjanse-rapporter fra 1996 om skogområder i Øst-Norge og fra 2006 om naturfaglige registreringer og vurderinger av alternativer i forbindelse med eventuelt frivillig vern i Langmorkje Almenning, rapporter fra NINA fra 1991 om verneplan for barskog, regionrapport for Øst-Norge, fra 1994 om inventering av verneverdig barskog i Oppland og fra 2004 om naturfaglige registreringer i forbindelse med vern av skog på Statskog SFs eiendommer. Andre viktige kilder har vært Tor Erik Brandrud sitt notat fra 2000 om kalkfuruslogen ved Kile (Store Enge) på Østre Toten og tre notater fra Reidar Haugan om hhv en vurdering av verneverdier ved utvidelse av Falken

(sammenføring med Flenes), Østre Toten, fra 2010, en første vurdering av frivillig vern av Bråstadlia, Gjøvik, fra 2011, og biologiske registreringer fra Svartdalstjerna, Østre Toten, fra 2012. Nevnes må også Rolf Y. Berg sin rapport fra 1975 til Miljøverndepartementet om botanisk verneverdige bekke- og elvekløfter i Gudbrandsdalen og Østerdalen, og hans artikler i Blyttia fra 1983 om bekkekløftfloraen i Gudbrandsdalen.

Naturverdiene i områdene er hentet fra fagrapportene og er angitt som «lokalt verdifullt» (*), «regionalt verdifullt» (**) og «nasjonalt verdifullt» (***). I fagrapportene fra bekkekløftprosjektet er områdene verdivurdert etter en noe annen skala og med tallverdier. Her er verdiene, «1, lokalt verdifullt», «2, lokalt til regionalt verdifullt», «3, regionalt verdifullt», «4, regionalt til nasjonalt verdifullt», «5, nasjonalt verdifullt» og «6, nasjonalt verdifullt og svært viktig».

3.3. Oppstart av verneplanarbeidet

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartmelding for de 14 aktuelle områdene er gjort til ulike tider. For området Samsjøberga ble melding om oppstart kunngjort 21.5.2008, for Moldberget ble melding kunngjort 3.2.2011, for Liaberget og Kile ble melding kunngjort 31.8.2011 og for de øvrige 10 områdene ble oppstartmelding kunngjort 11.3.2014.

Det kom inn følgende innspill til de ulike oppstartmeldingene:

Melding kunngjort 21.5.2008:

- Gran Almenning (grunneier) understreker at mulighetene for makeskifte er en viktig forutsetning for at allmenningen skal være positive til et såpass stort verneomfang som meldingen viser for *Samsjøberga*. Det vises til et konkret areal i nabokommunen som en mulighet. I tillegg framheves andre mulige vernelokaliteter i Gran Almenning for å kunne øke verneområdet. Allmenningen ber dessuten om at Fylkesmannen kan se positivt på etablering av et hyttefelt i nærheten slik at dette kan opprettholdes i framtidig kommuneplan for Jevnaker kommune.

Fylkesmannen viser til at det nå er inngått en avtale om frivillig vern, der det i avtalen er tatt inn et eget punkt om at staten aktivt skal bidra til at Gran Almenning kommer i posisjon til å kjøpe arealer som måtte komme for salg i nærheten. Allmenningen er underrettet om at frivillig vern og utbyggings saker etter plan- og bygningsloven ikke kan kobles.

- Naturvernforbundet i Jevnaker (NVJ) påpeker at det må settes fokus på å få vernet de områdene med størst vernekvaliteter. NVJ mener også at viktige områder må bli vernet selv om det ikke oppnås enighet om erstatning og erstatningsformer (makeskifte). NVJ støtter verneforslaget for *Samsjøberga*. De påpeker videre at Samsjøberga har store verneverdier som er mangelvare i verneplanarbeidet, og at området ligger i et stort skogområde uten verneområder så langt. De ber Fylkesmannen vurdere en utvidelse nordover.

Fylkesmannen sitt inntrykk av frivillig vern av skog i Oppland til nå er at ordningen på en god måte har klart å fange opp de områdene med størst vernekvaliteter. Frivillig vern bygger på enighet også om erstatningsoppgjøret. Dette betyr at områder der en ikke blir enige om dette, faller ut av prosessen. Til nå har ikke dette skjedd.

Fylkesmannen støtter de naturfaglige vurderingene fra NVJ. En utvidelse nordover vil berøre en ny grunneier. En slik utvidelse er luftet med vedkommende grunneier som ikke har sagt seg interessert i vern. Det er dessuten foretatt en del hogster i området den seinere tid som har redusert verneverdiene.

Melding kunngjort 3.2.2011:

- Forsvarsbygg og Statens vegvesen, Region øst har ingen merknader.

Melding kunngjort 31.8.2011:

- Statens vegvesen, Region øst viser til at området *Kile* grenser til fylkesveg 91. De bemerker at plangrensa ikke kan komme i konflikt med byggegrensene langs fylkesvegen som er 15m fra senterlinje veg. Denne byggegrensa skal ivareta behov for utbedring av veg og eventuell framtidig etablering av gang/sykkelveg.

Fylkesmannen har i verneplanutkastet foreslått at vernegrensa følger grensa for vegen slik den er avmerket i marka (eiendomsgrensa mellom eiendommene tilhørende Statens vegvesen og Ovf). Langs fylkesvegen nord i området, ved eksisterende sti, er det i grenseforslaget tatt hensyn til muligheten for anleggelse av gang/sykkelveg. Det foreslåtte verneområdet er lite og sårbart. For å få et mest mulig robust område, av hensyn til buffer og for å øke andelen høgproduktive og kalkrike skogområder i låglandet, er det viktig at mest mulig av arealet beholdes, jf. også mangelanalysen av skogvernet. Området bør derfor ikke reduseres som følge av ytterligere tekniske inngrep. Den konkrete avgrensingen av området vil vi imidlertid drøfte med Statens vegvesen i høringsperioden (se også nedenfor). Fylkesmannen vil derfor komme tilbake til grensa langs fylkesvegen i sin endelige tilråding etter høring.

- Tore Lauvdal, som kontaktperson for tilgrensende eiere av boligtomter, er glad for at *Kile* (Kileskogen) skal bli naturreservat. Han viser til at det vil være praktisk å beholde en buffer på 30m mellom tomtegrensene og naturreservatet slik at dette området kan ryddes for trær og vegetasjon for å hindre gjengroing og sikre lengre soltid. I denne bufferen ligger det også ei skiløype. Dersom grensa for naturreservatet blir lagt helt inntil boligtomtene, er han redd for byråkratisering ved behovet for hogst av trær.

Fylkesmannen la opprinnelig opp til at grensa for naturreservatet skulle gå noen meter fra boligtomtene. Ovf mente imidlertid at dette ville bli svært lite praktisk for dem ved den videre forvaltningen av deres eiendom. De foreslo derfor at dette arealet måtte inngå i reservatet slik at forvaltningen ble helhetlig og lagt til forvaltningsmyndigheten for et verneområde. Fylkesmannen sluttet seg til dette, og la også til grunn at dette arealet gjennom restaurering vil kunne få noe av de samme kvalitetene og verneverdier som det øvrige arealet i naturreservatet. Fylkesmannen står fast på dette, særlig fordi hele naturreservatet vil bli lite og sårbart, og det å beholde arealer vil derfor bli viktig, jf. det som er sagt over. Verneverdiene i området tilsier at det må utarbeides en skjøtelsesplan for å ta vare på og utvikle disse verdiene. Naturreservatets nærhet til boligeiendommene (bebyggelse, plener, hager) betinger imidlertid at arealet nærmest disse må få en særskilt skjøtsel tilpasset eiendommene og bruken av disse. En slik skjøtelsesplan vil måtte utarbeides i samarbeid og samråd med naboene til et eventuelt verneområde. Planen med retningslinjer for skjøtelsen vil dessuten «avbyråkratisere» den videre behandlingen av vegetasjonen nærmest boligeiendommene.

Melding kunngjort 11.3.2014:

- Nord-Fron kommune har gitt et muntlig innspill på at det må tas hensyn til flomfaren i *Sula* gjennom at det gis anledning til uttak av masse der elva krysser fylkesvegen i nedkant av forslag til verneområde.

Fylkesmannen er enig i at det bør være en mulighet for uttak av masse rett i forkant av der elva går gjennom vegen i et rør. Det er derfor tatt inn hjemler for at dette kan tillates etter søknad.

- Statens vegvesen, Region øst har merknader til flere av områdene som grenser inn til riks- og fylkesveger. For området *Falken* ber vegvesenet om at det tas inn en bestemmelse som hjemler nødvendige ras og sikringstiltak innenfor verneområdet. Dette skyldes at området ovenfor fylkesveg 33 stedvis er svært bratt. Vegvesenet viser til at vernegrensa for områdene *Veogjelet-Hindsæterkampen* og *Heimsanden* er lagt inntil fylkesveg 51. Ut fra hensynet til drift og vedlikehold samt mulige framtidige arealbehov langs vegen, herunder eventuelle framtidige vegutbedringer, bør ikke vernegrensa ligge nærmere vegen enn den generelle byggegrensa langs vegen som i dette tilfellet er på 50m fra vegens midtlinje. Vegvesenet gjør oppmerksom på at det innenfor området *Ridderspranget* ligger ei privat bru i forbindelse med en privat veg. For området *Sula* anbefaler vegvesenet at vernegrensa legges minimum 20m vekk fra fylkesveg 421 der elva går i rør under denne. Dette av hensyn til framtidig vedlikehold. Vegvesenet påpeker at området *Bråstadlia* grenser inntil riksveg 4 og eiendomsgrensa mot riksvegen. I forbindelse med kommende nasjonal transportplan (NTP) for perioden 2018-2027 har Samferdselsdepartementet bedt Statens vegvesen om å utføre en konseptvalgutredning (KVU) for riksveg 4 på strekningen Lygna-Mjøsbrua. I KVU skal de ses nærmere på ulike løsninger for utbedring og omlegging av dagens trasé. Vegvesenet mener derfor at et eventuelt vernevedtak for Bråstadlia bør avventes til framtidig trasé og utbedringstiltak for riksveg 4 er nærmere utredet. For de andre områdene har vegvesenet ingen merknader.

Fylkesmannen er enig i at det bør tas inn en bestemmelse i verneforskriften for området *Falken* som hjemler tiltak innenfor verneområdet mot ras og skred på fylkesveg 33, som verneområdet grenser inntil. Grensene for områdene *Veogjelet-Hindsæterkampen* og *Heimsanden* ligger delvis inntil fylkesveg 51. For førstnevnte gjelder dette kun to korte strekninger/punkter, mens det for sistnevnte gjelder en strekning på ca. 1100m. Ei vernegrense som går 50m fra vegens midtlinje, virker i utgangspunktet å være for stor avstand. Vanligvis har en ved grensefastsetting for verneområder i Oppland, bl.a. avhengig av terrengforholdene, lagt vernegrensa 15-25m fra midtlinja av slike veger. Dette er likevel et forhold som må ses nærmere på bl.a. ut fra forholdene på stedet. Fylkesmannen er derfor innstilt på å ta en drøfting av dette spørsmålet med Statens vegvesen i høringsperioden. Fylkesmannen vil derfor komme tilbake til grensene langs fylkesvegen for disse to områdene i sin endelige tilråding etter høring. I utkast til verneforskrift for *Ridderspranget* er det tatt hensyn til bruk og vedlikehold av den private vegen og brua i området. Det er for *Sula* tatt inn bestemmelser om masseuttak i elva som skulle ivareta behovet for et slikt vedlikehold som vegvesenet påpeker (se over). Fylkesmannen har likevel justert grensa slik at denne på det nærmeste går ca. 20m fra midten av vegen. Når det gjelder *Bråstadlia* ser Fylkesmannen behovet for en noe nærmere avklaring omkring traséspørsmål ved en

framtidig utbedring av riksveg 4. Dette er også noe Fylkesmannen vil drøfte med vegvesenet under høringen, og komme tilbake til ved vår tilråding til Miljødirektoratet etter høring.

- Hindsæter Fjellhotell v/André Sundero viser til at deres bedrift har store brukerinteresser i flere av de planlagte verneområdene innenfor Langmorkje Almenning, *Ridderspranget*, *Veogjelet-Hindsæterkampen* og *Birisjølia-Stuttgonglia*. Dette dreier seg om naturbaserte opplevelser/friluftsliv med bl.a. guider som etter hvert har medført økende tilretteleggingsbehov i form av rydding og merking av stier og skiløyper, oppkjøring av skiløyper med snøskuter og prepareringsmaskin, bruer og klopper, samt merkede trugeløyper. Tilbudet omfatter også isjuving og bålrensning. Det medfølger kart som viser eksisterende merkede turstier og skiløyper. Hindsæter Fjellhotell påpeker at de er positive til vern, og de tror vern vil bidra både til å sikre de unike områdene bedre og gjøre deres tilbud mer attraktive.

Fylkesmannen viser til utkast til verneforskrifter som etter Fylkesmannen sin oppfatning, ivaretar de hensyn som Hindsæter Fjellhotell påpeker. Bl.a. vil det etter søknad være anledning til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveger, etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved er tillatt så lenge dette følger brannvernlovens bestemmelser. Grunnen til at det bare tillates bruk av tørrkvist fra bakken i området, er bl.a. de sårbare og sjeldne skorpelavsamfunnene som vokser på de grove tørrgreinene på furutrærne. Organisert virksomhet, herunder guidede turer opp til et visst omfang (anslagsvis 30-40 personer), er tillatt. Større arrangementer må ha en egen tillatelse. Dette er stort sett robuste områder som tåler den eksisterende tilretteleggingen og bruken, og som trolig også i et visst omfang vil tåle en videre enkel og naturvennlig tilrettelegging uten at dette går ut over verneformål og verneverdier.

- Asbjørn Kvarberg, som eier av Kvarberg øvre i Vågå, har enkelte buer og anlegg innenfor *Birisjølia-Stuttgonglia* som ønskes vedlikeholdt (naust, klopp). I forbindelse med vedlikeholdet vil det kunne bli behov for motorisert ferdsel med bl.a. traktor. Kvarberg mener også at det i framtida må være mulig å kunne utbedre den gamle atkomstvegen til Griningsdalen som går gjennom dette området, dersom den nye vegen blir for kostbar å vedlikeholde.

Fylkesmannen viser til at utkast til verneforskrift for *Birisjølia-Stuttgonglia* ivaretar behovet for vedlikehold av eksisterende bygg og anlegg, herunder motorisert ferdsel for tilkjøring av materialer i den forbindelse. Hvorvidt det kan tillates bruk av traktor, eller det må benyttes annet framkomstmiddel, vil ikke Fylkesmannen kunne ta stilling til i dag. Det må bli en oppgave for den framtidige forvaltningsmyndigheten å vurdere. Opprusting av den gamle atkomstvegen til Griningsdalen for bruk som vanlig kjøreveg, er det ikke gitt noen hjemmel i utkast til verneforskrift for å kunne tillate. De inngrepene som dette vil medføre (hogst, bredding, grøfting, stikkrenner, oppbygging av bærelag og trolig ny bru), vil komme i konflikt med verneformål og verneverdier. Fylkesmannen vil derfor ikke tilrå at det blir tatt inn en hjemmel for et slikt tiltak. Eksisterende veg vil derfor måtte benyttes også i framtida som atkomstveg til Griningsdalen. Deler av denne vegen ligger innenfor forslag til verneområde. Bruk og vedlikehold av vegen er ivaretatt i utkast til verneforskrift.

3.4.Saksbehandling

Prosessen mellom grunneier/rettighetshaver og Fylkesmannen framgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1. Oversikt over prosessen.

Område	Tilbud	Naturfaglige registreringer	Aksept av tilbud	Forhandlinger avsluttet
Samsjøberga	7.5.2007	Frivillig vern 2007, NOA-rapport 1996-1, NINA Oppdragsmelding 262-1994, NINA Utredning 1991	21.5.2008	10.4.2014
Moldberget	27.8.2008	Frivillig vern 2008	29.9.2009	19.10.2013
Falken (utvidelse)	7.2.2012	Frivillig vern 2010, Haugan R. 2010	4.1.2013	17.1.2014
Svartdalstjerna (utvidelse)	28.9.1012	Frivillig vern 2013, Haugan R. 2012	8.3.2013	Pågår
Ulbergsåa	16.8.2012	Bekkekløfter 2007	6.9.2013	Pågår
Sula	15.1.2013, 12.2.2014	Bekkekløfter 2007	25.10.2013, 6.3.2014	Pågår
Bråstadlia	10.1.2014	Frivillig vern 2012, Haugan R. 2011	11.3.2014	Pågår
Oddelia (utvidelse)	19.7.2012	Frivillig vern 2012	20.1.2014	Pågår
Veogjelet-Hindsæterkampen	15.8.2013	Frivillig vern 2009, Siste Sjanse-rapport 2006-7	26.2.2014	Pågår
Heimsanden	15.8.2013	Frivillig vern 2009, Siste Sjanse-rapport 2006-7	26.2.2014	Pågår
Birisjølia-Stuttgonglia (utvidelse)	15.8.2013	NINA rapport 44-2004	26.2.2014	Pågår
Ridderspranget	15.8.2013	Frivillig vern 2009, Siste Sjanse-rapport 2006-7	26.2.2014	Pågår
Liaberget	10.12.2010 17.12.2010	Frivillig vern 2011, Bekkekløfter 2007, Prevista rapport 3-2007, NOA-rapport 1996-1	13.12.2010	Pågår
Kile	-	Prevista rapport 3-2007, Brandrud T. E. 2000	-	-

Både før grunneier/rettighetshaver har kommet med tilbud, mellom tilbud og Fylkesmannens aksept (bekreftelse) av tilbud og etter en slik bekreftelse har det vært drøftinger og ført forhandlinger (møter og befaringer) om innholdet i tilbud og betingelser for Fylkesmannens aksept. Dette innebærer bl.a. at forslag til avgrensning og verneforskrift har vært forelagt aktuelle grunneiere for å få avklart grunnlaget for å starte opp forhandlinger om erstatning. Det forstlige grunnlaget for erstatningsforhandlingene er hovedsakelig skaffet til veie gjennom framskrivning av tidligere data stilt til rådighet fra grunneierne.

Foreliggende forslag til verneområder er derfor utarbeidet på bakgrunn av drøftinger og forhandlinger med grunneierne, øvrige mottatte innspill, bl.a. oppstartmelding, jf. over, direkte kontakt med de fleste kommunene og de naturfaglige registreringene. Alle kommuner har fått melding om oppstart.

Det er utarbeidet egne verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område. Disse forskriftene er omforent med grunneierne og inngår også i høringsdokumentene. I naturreservatene vil hele økosystemet bli fredet, dvs. alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt inkludert skogsdrift og motorferdsel. Beiting, jakt, fiske og sanking av bær og sopp vil fortsatt være tillatt. Verneforskriftene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på forskriften for det enkelte område.

Fylkesmannen i Oppland har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa. Denne høringsprosessen vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine synspunkter på det foreliggende utkastet til frivillig vern av skog. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

I etterkant av høring, og etter eventuelle justeringer av verneforslagene på bakgrunn av høring, oversender Fylkesmannen verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd (se foran).

3.5. Verneplanens omfang

Gjennom dette dokumentet høres det på vern av i alt ca. 32258 daa, hvorav ca. 22135 daa er produktiv skog, fordelt på 14 områder. For en mer detaljert oversikt vises til tabell 2 nedenfor.

Tabell 2. Områdeoversikt. De oppgitte arealene for Falken, Svartdalstjerna, Oddelia og Birisjølia-Stuttgonglia gjelder de foreslåtte utvidelsene av eksisterende naturreservater og omgjøring av Birisjølia landskapsvernområde til naturreservat. Totalarealene etter utvidelsen framgår av områdebeskrivelsen. Verneverdiene i parentes for Falken, Svartdalstjerna, Oddelia og Birisjølia-Stuttgonglia er for hele området inkludert eksisterende naturreservater.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Areal produktiv skog (daa)	M.o.h.	Verneverdi
Samsjøberga	Jevnaker	4060	3168	310-525	**
Moldberget	Sør-Aurdal	3390	2698	175-740	**
Falken (utvidelse)	Østre Toten	300	283	135-360	**/(***)
Svartdalstjerna (utvidelse)	Østre Toten	360	295	710-780	**/(**)
Ulbergsåa	Sør-Fron	785	767	300-900	4
Sula	Nord-Fron	700	668	365-705	5
Bråstadlia	Gjøvik	180	169	120-190	*
Oddelia (utvidelse)	Nordre Land	170	170	465-540	*/(**)

Veogjelet-Hindsæterkampen	Vågå	5030	2976	860-1060	***
Heimsanden	Vågå	1570	770	950-1145	**
Birisjølia-Stuttgonglia (utvidelse)	Vågå	10662	6237	870-1420	***/(***)
Ridderspranget	Vågå	250	249	705-800	**
Liaberget	Nord-Aurdal	4610	3494	375-985	**
Kile	Østre Toten	191	191	210-250	**

3.6.Høring

Verneforslagene sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslagene. Fylkesmannen ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Avgrensing av de aktuelle områdene.
- Vi ber om synspunkter på verneforskriften og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Om det er behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **15. august 2014**.

Eventuelle uttalelser sendes:

Fylkesmannen i Oppland,
Miljøvernavdelingen,
Postboks 987,
2626 Lillehammer
eller på e-post til: fmoppost@fylkesmannen.no.

Vedlegg:

1. Oversiktskart
2. Områdebeskrivelser m/utkast til verneforskrift og kart
  - a) Samsjøberga.....s. 17
  - b) Moldberget.....s. 23
  - c) Falken (utvidelse).....s. 29
  - d) Svartdalstjerna (utvidelse).....s. 35
  - e) Ulbergsåa.....s. 41
  - f) Sula.....s. 47
  - g) Bråstadlia.....s. 54
  - h) Oddelia (utvidelse).....s. 60
  - i) Veogjelet-Hindsæterkampen.....s. 66
  - j) Heimsanden.....s. 71
  - k) Birisjølia-Stuttgonglia (utvidelse).....s. 78
  - l) Ridderspranget.....s. 84
  - m) Liaberget.....s. 90
  - n) Kile.....s. 96

Vi gjør oppmerksom på at skogbruksopplysningene i områdebeskrivelsene for en del er generelle og bygd på anslag. Kartene for verneforslagene er ikke måleriktige, men er tilpasset A3-størrelse.

Forslag til vern av områder som naturreservat

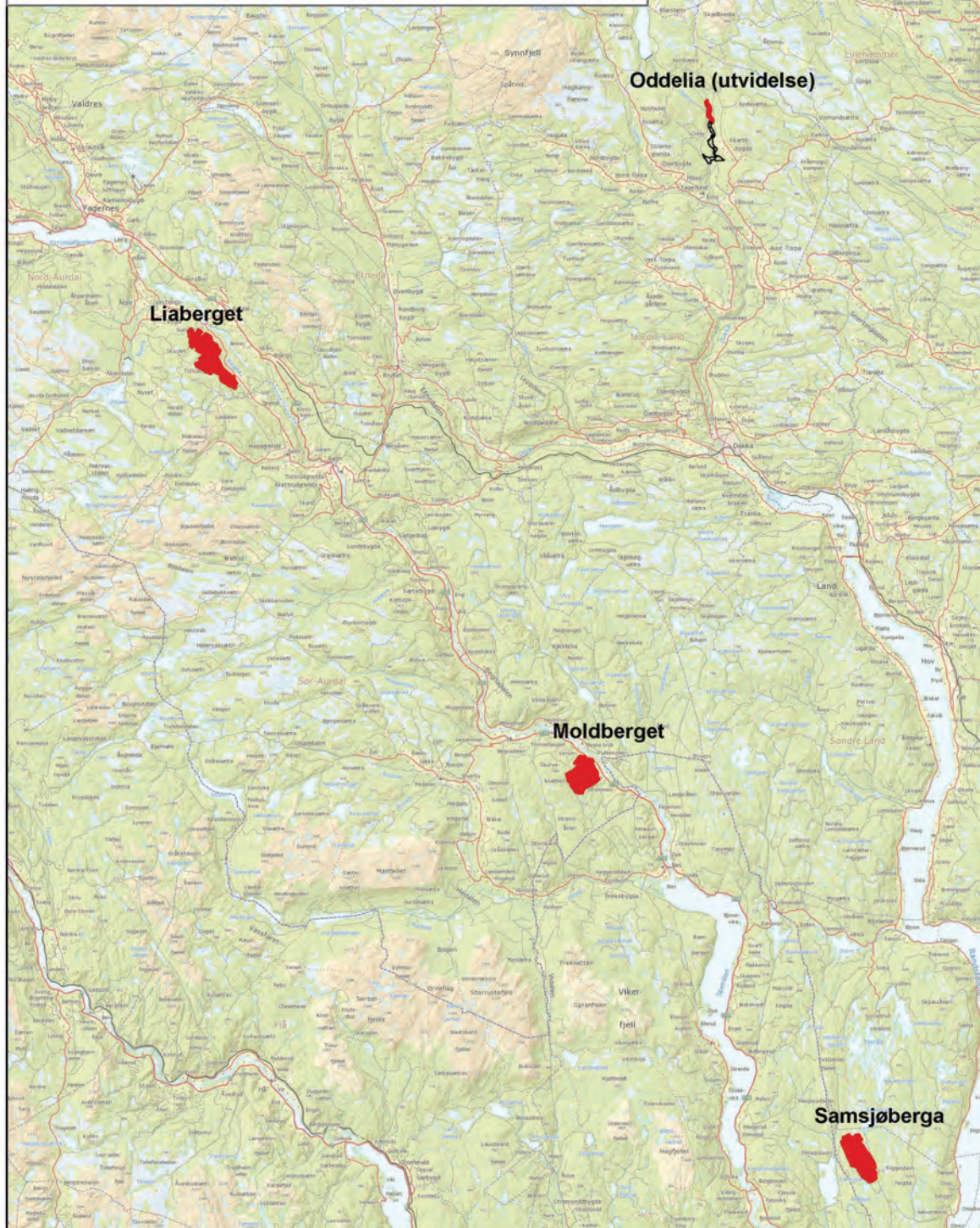

Eksisterende verneområder

Forslag til naturreservat/utvidelse av eksisterende verneområder

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, mai 2014

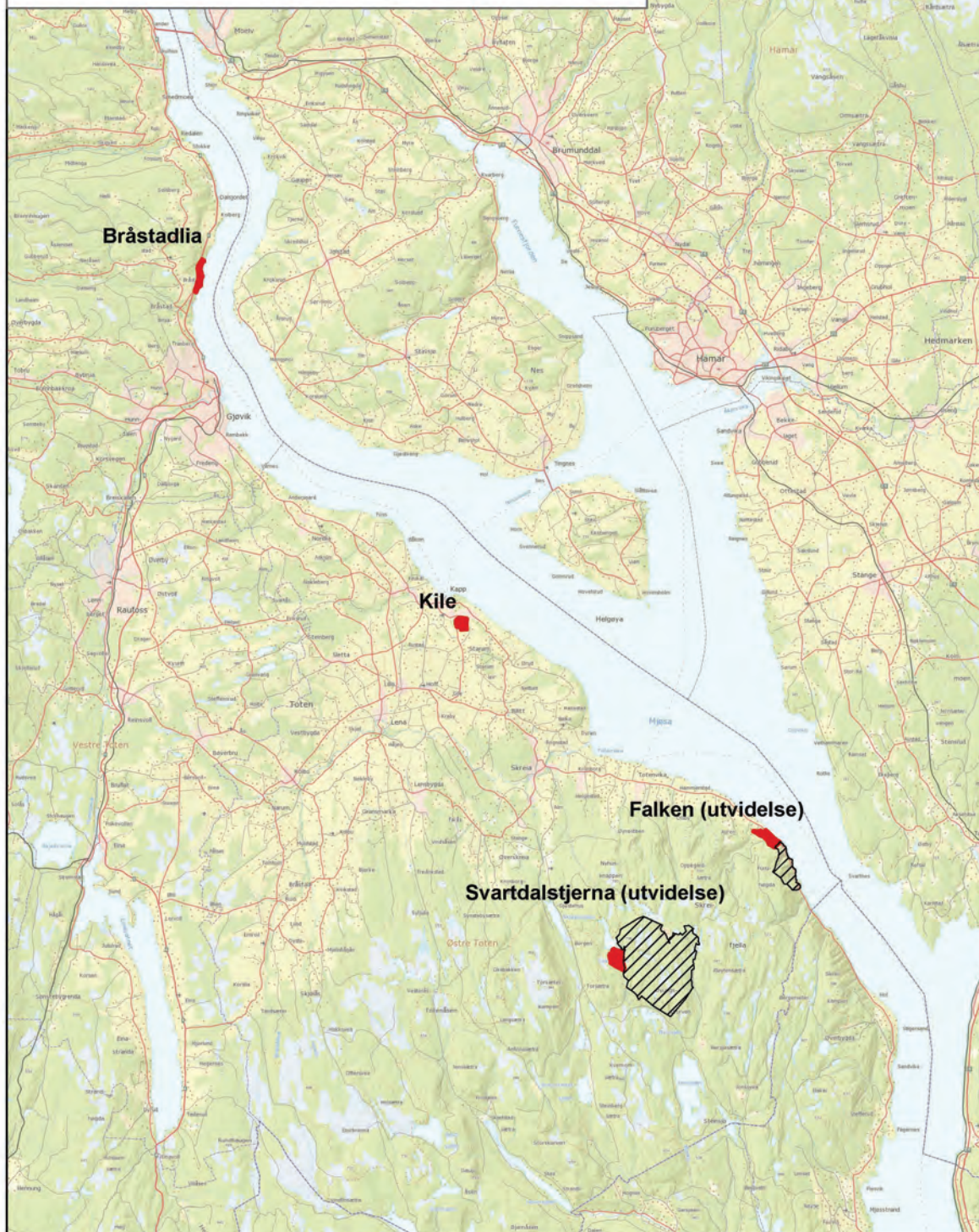

Forslag til vern av områder som naturreservat

 Eksisterende verneområder

 Forslag til naturreservat/utvidelse av eksisterende verneområder

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, mai 2014

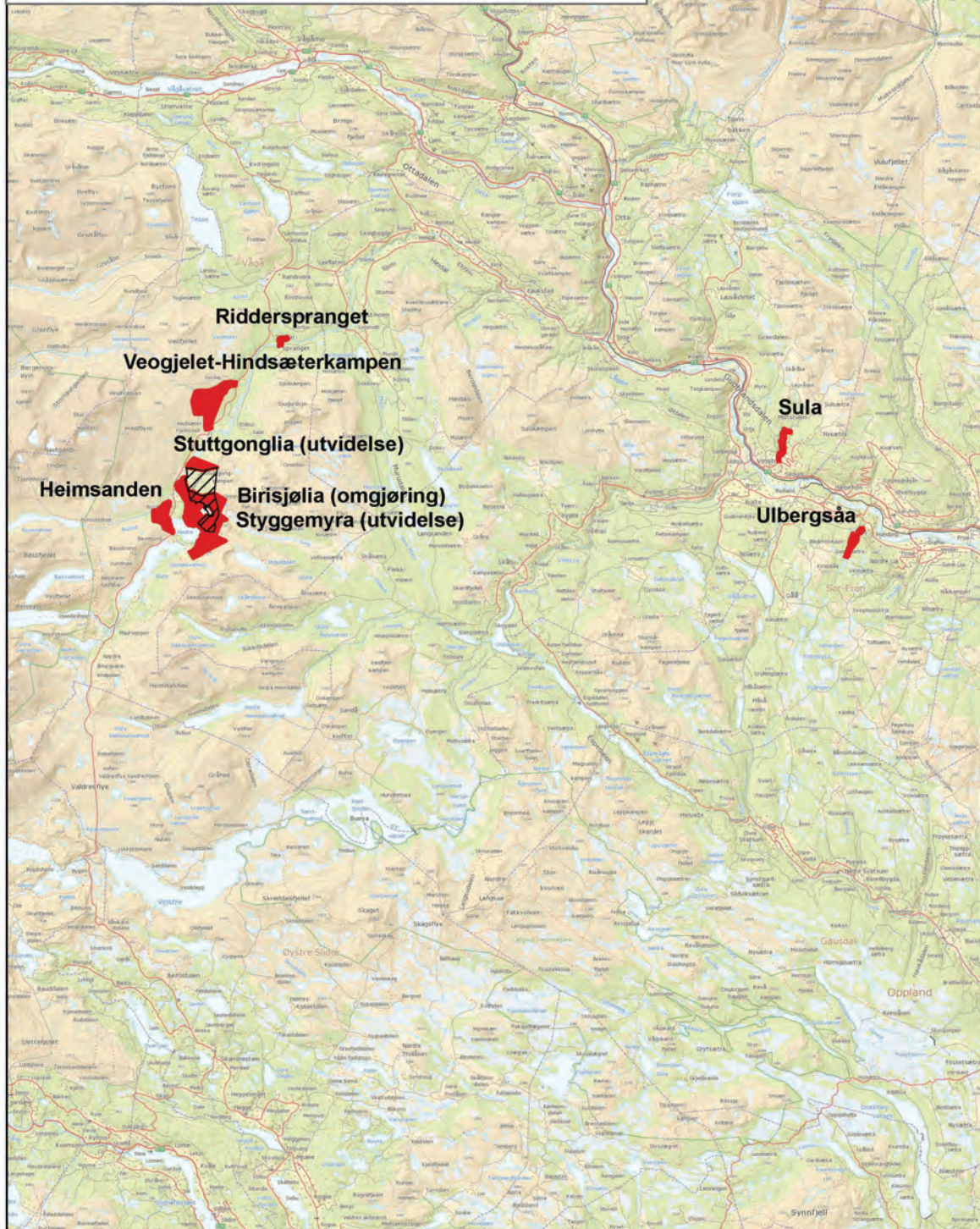

Forslag til vern av områder som naturreservat

 Eksisterende verneområder

 Forslag til naturreservat/utvidelse av eksisterende verneområder

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, mai 2014

VEDLEGG 2a

Samsjøberga

Kommune: Jevnaker

Verneverdi: **

Areal: ca. 4060 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 182/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger i Jevnaker kommune, helt vest på Hadeland på grensa mot Ådal (Ringerike), på åspartiet mellom Randsfjorden og Sperillen. Arealet utgjør et markert åsområde sentrert om Samsjøberga (527 m o.h.). Berggrunnen består av sure gneisbergarter. Området ble tidligere vurdert i vernesammenheng under den første fasen av verneplan for barskog (1991). Store deler av området er karakterisert av fattig, grunnlendt furuskog på veldrenerte og opplendte partier. Mellom disse er det mer beskjedne arealer med søkk og daldrag, hvor det er sumpskog eller veldrenert granskog av blåbærtypen. I bredere forsenkninger imellom er det et stort antall myrer, ofte med tjern eller myrputter. Dette mønsteret er særlig typisk for sentrale, østlige og nordlige deler. I selve toppområdet er det noen grandominerte partier i toppsøkk og lier ut mot vest. Det aller meste av området er svært fattig. Litt rikere elementer finnes noen steder i sør og vest.

NATURVERDIER:

Karakteristisk for området er mye gammel skog med et opprinnelig og urørt preg. Typisk er det store innslaget av meget gammel furu som nærmer seg sin fysiologiske levealder. Boreprøver (1989) av noen av de eldre trærne viste verdier fra 290 til 380 år med hovedtyngde omkring 330-340 år. Furuene er alle overstandere etter skogbrann da de har tydelige brannlyrer. Trolig brant skogen for omkring 200 år siden. Granskogen befinner seg overveiende i aldersfase med registrerte aldre fra 150 til 190 år. Lokalt opptrer også oppløsningsfase. Den har totalt sett et urørt preg med stor tetthet av og stor spredning på dimensjoner, fra undertrykte dverggraner til store dimensjoner. Spesielt for området er at det stedvis er relativt rikelig med gadd og læger av furu. Dette er uvanlig i regionen.

Det er funnet 8 rødlistearter i området, 7 sopp og 1 lav. To av soppartene, begge funnet under feltarbeidet 2007, tilhører kategori sterkt truet (EN). Laven er ulvelav, som her i sitt marginalområde mot sør har mange forekomster.

Området har stor biologisk verdi. Særlig interesse er knyttet til en grad av dødvedkontinuitet i furuskog som langt overskrider det som er normaltilstanden i dag i lavereliggende strøk på sørøstlandet og at mye av skogen har et urørt preg og er karakterisert av høye trealdre. Funn av rødliste- og signalarter på furu er sjelden i denne regionen. To av disse hører til kategori sterkt truet. Også mye av granskogen har gammelskogskvaliteter. Samsjøberga utgjør et stort og sammenhengende gammelskogsareal i et skogområde med ellers svært stor hogstpåvirkning fra flateskogbruk i nyere tid.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et nokså stort, sammenhengende og velarrondert gammelskogområde med et urørt preg og med en høy grad av dødvedkontinuitet i furuskog, i tillegg til et stort innslag av meget gammel furu som nærmer seg sin fysiologiske levealder.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet forekommer flere sjeldne og truede arter bl.a. knyttet til gadd og læger av furu og gammel furuskog. Også mye av granskogen har gammelskogskvaliteter. Området har i tillegg en interessant karplanteflora og forekomst av svartorsumpskog. Området har stor biologisk verdi.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 3168 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 31500m³.

TEKNISKE INNGREP:

Det står ei lita bu i utkanten av området i nordvest (Skjerpehytta) som ble ført opp på 1950-tallet i forbindelse med skjerping.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger avtale om frivillig vern. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Eksisterende bu i området kan vedlikeholdes. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Det har ikke framkommet spesielle konflikter så langt i prosessen. Se for øvrig Fylkesmannen sine kommentarer under kapittelet om oppstart av verneplanarbeidet.

Utkast Fylkesmannen i Oppland, 09.04.2014

FORSKRIFT FOR VERN AV SAMSJØBERGA NATURRESERVAT I JEVNAKER KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et nokså stort, sammenhengende og velarrondert gammelskogområde med et urørt preg og med en høy grad av dødvedkontinuitet i furuskog, i tillegg til et stort innslag av meget gammel furu som nærmer seg sin fysiologiske levealder.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet forekommer flere sjeldne og truede arter bl.a. knyttet til gadd og læger av furu og gammel furuskog. Også mye av granskogen har gammelskogkvaliteter. Området har i tillegg en interessant karplanteflora og forekomst av svartorsumpskog. Området har stor biologisk verdi.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Jevnaker kommune: 182/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 4060 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Jevnaker kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.

- f) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  - 1. vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  - 2. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, jf. § 7 a).
  - 3. oppsetting av gjerder og sanketrøer som nevnt i § 7 b).
  - 4. etablering av saltplasser, jf. § 7 c).
  - 5. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 d).
  - 6. bruk av snøskuter for etablering og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 f).
  - 7. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner som nevnt i § 7 g).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

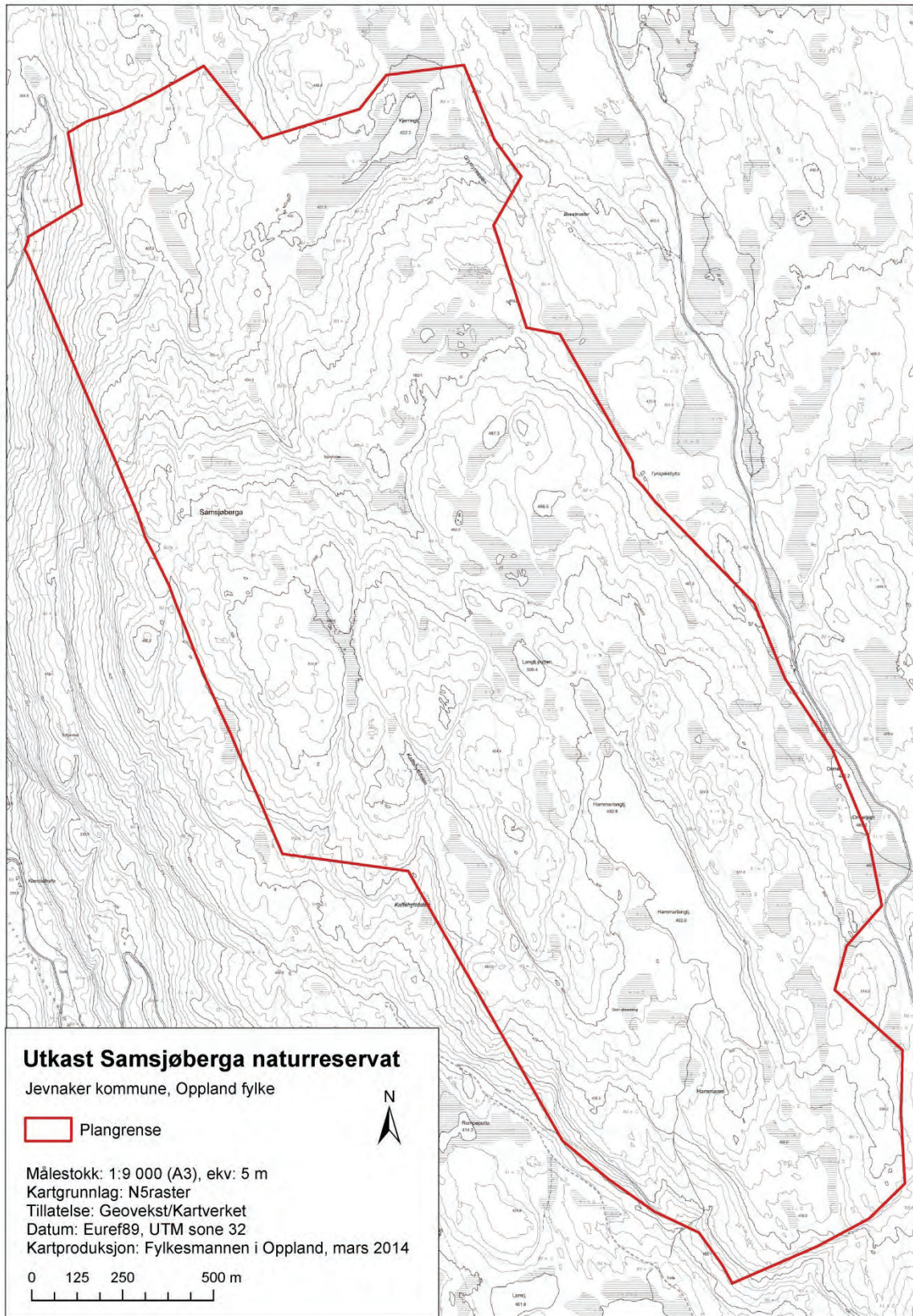
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2b

Moldberget

Kommune: Sør-Aurdal

Verneverdi: **

Areal: ca. 3390 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 74/9, 74/16, 74/36, 74/42, 74/45, 74/46, 74/60, 74/122

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger på vestsiden av Begna i Sør-Aurdal kommune, lengst sør i Valdres. Moldberget er en tung og mektig ås som dominerer landskapet. Bratte lisider stiger ca. 500 høydemeter opp fra dalbunnen, mens det inne på plataet på baksiden er et bølgende åslandskap. Lokaliteten grenser i hovedsak til ungskog og hogstflater i sør og vest, mens det mot nord er mer gammelskog, og i nedkant en broket mosaikk mellom eldre skog og hogstflater.

Øvre deler av liene er meget bratte, og store partier er bergflåg vekslende mellom nakne berg og glissen impedimentfuruskog. Terrenget slakner av nedover, og her står mye furudominert bærlyngbarblandingskog, samt en del granskog. Mye av denne er av blåbærtype, men det finnes også litt lågurtskog, småbregneskog, og så vidt hogstaudeskog. Inne på åsen har man et mellomborealt barskogslandskap med fattig furu- og granskog.

NATURVERDIER.

Bortsett fra nederste deler av liene er området lite preget av nyere inngrep, og eldre skog dominerer. Denne er imidlertid over praktisk talt hele arealet betydelig preget av tidligere gjennom- og plukkhogster, og er derfor fattig på biologisk gamle trær og død ved. Et kjerneområde skiller seg ut ved å ha gammel naturskog i form av velutviklet sørboreal granskog, der skogbildet er heterogent, og det er mye læger i tidlige og midlere nedbrytningsstadier, samt også enkelte gamle læger. Her finnes også innslag av enkelte meget grovdimensjonerte grantrær. I de bratteste skrentene finnes i tillegg innslag av grovbarket, gammel furu. Noen små partier har også mer kompakt bærlyngfuruskog med grove trær og noe død ved. Skogen inne på åsen er "typisk" tidligere plukkhogd aldersfaseskog. Et parti skiller seg litt ut ved å ha innslag av spredte, til dels meget gamle furutrær, og noen få gamle, dels grove, læger av furu. De største verdiene er knyttet til brattliene, både i kraft av kjerneområdene og fordi slike bratte ligradienter dominert av gammelskog er sjeldne i hoveddalførene.

Kjerneområdet har et relativt rikt arts mangfold, først og fremst av vedboende sopp på granlæger, men i noen grad også råtevedmoser og skorpelav på gammel gran. Dette er trolig det mest velutviklede partiet med gammel sørboreal granskog som er kjent i Valdres, og flere rødlistearter ble funnet nye for dalen. I alt ble 17 rødlistearter påvist (1 EN, 5 VU, 11 NT).

VERNEFORMÅL:

Formålet med Moldberget naturreservat er å bevare et forholdsvis urørt skogområde i form av en velutviklet sørboreal blandingskog med en god høydegradient.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er variert og har et relativt rikt arts mangfold, inkludert en del rødlistearter. Spesielt verdifullt er også forekomsten av lavtliggende, produktiv og grovvokst bærlyngskog. Gammel skog av denne typen er sjelden i regionen.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 2698 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 33860m³.

TEKNISKE INNGREP:

En trasé for utfrakt av tømmer fra bakenforliggende areal berører så vidt området i nordvest.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger avtale om frivillig vern. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Det har ikke framkommet spesielle konflikter så langt i prosessen.

FORSKRIFT FOR VERN AV MOLDBERGET NATURRESERVAT I SØR-AURDAL KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med Moldberget naturreservat er å bevare et forholdsvis urørt skogområde i form av en velutviklet sørboreal blandingsskog med en god høydegradient.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er variert og har et relativt rikt artsmangfold, inkludert en del rødlistearter. Spesielt verdifullt er også forekomsten av lavtliggende, produktiv og grovvokst bærlyngskog. Gammel skog av denne typen er sjelden i regionen.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Sør-Aurdal kommune: 74/9, 74/16, 74/36, 74/42, 74/45, 74/46, 74/60, 74/122.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3390 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Aurdal kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte

forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel, hest og kjerre, samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg og hjort og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig utfrakt av tømmer med motorisert framkomstmiddel fra områder som ligger på eiendommen gnr. 74 bnr. 36 gjennom eiendommen gnr. 74 bnr. 42 etter eksisterende trasé vist på vernekartet.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:"

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier.
- f) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Rydding av kratt langs gamle ferdselsveger for bruk i forbindelse med nødvendig uttransport av felt elg og hjort.
- h) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- i) Ridning langs bestemte traseer.
- j) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- k) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  - 1. vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  - 2. øvingskjøring til formål nevnt i § 6 første ledd.
  - 3. vedlikehold av trasé for utfrakt av tømmer, jf. § 6 e).
  - 4. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, jf. § 7 a).
  - 5. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  - 6. etablering av saltplasser, jf. § 7 c).
  - 7. bruk av snøskuter og prepareringsmaskin for oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 f).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

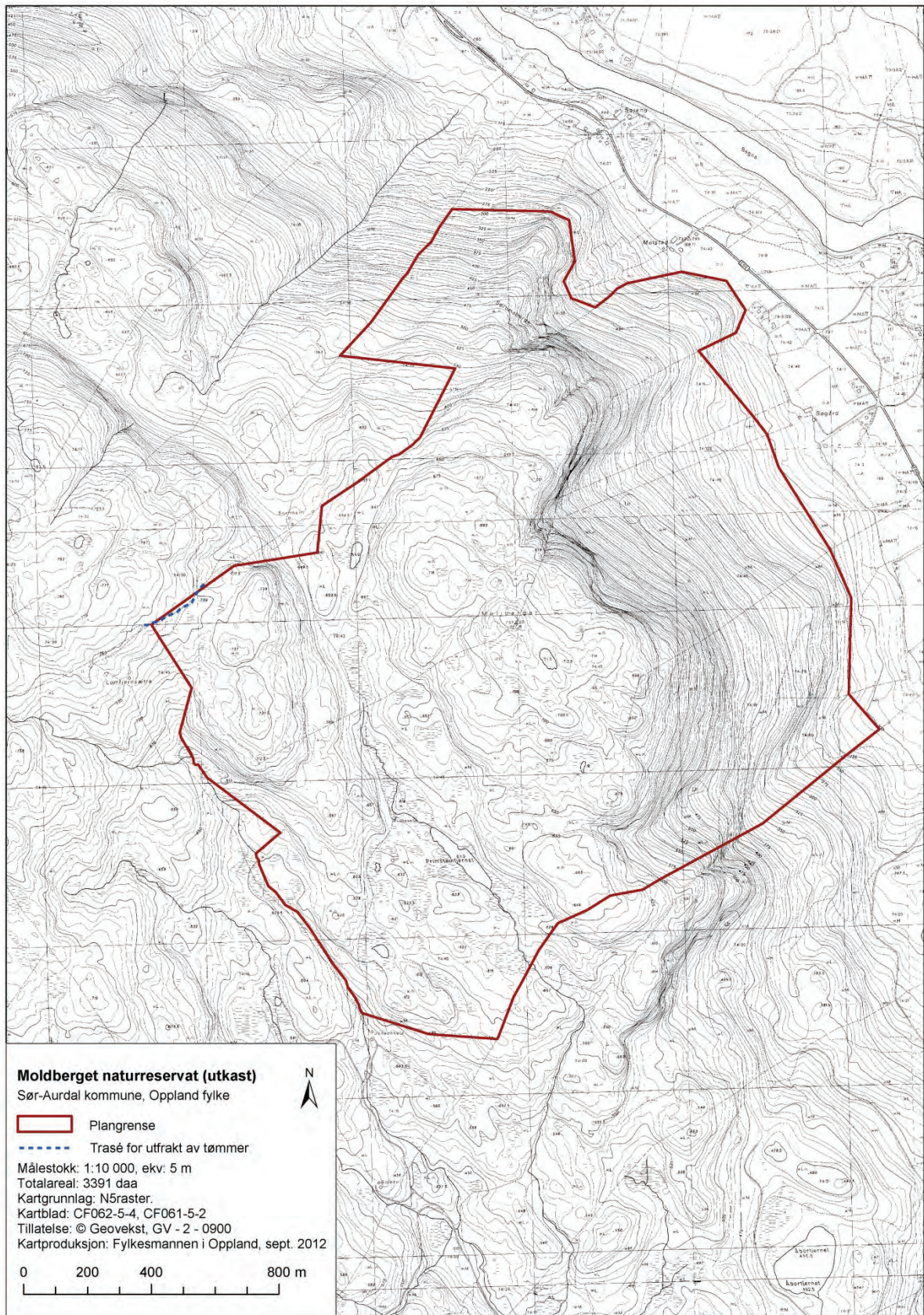
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2c

Falken (utvidelse)

Kommune: Østre Toten

Verneverdi: **

Areal: ca. 280 dekar (hele naturreservatet etter en utvidelse, ca. 1345 dekar)

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 3/1, 3/2

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger i ei nordøstvendt li, ikke langt fra Mjøsas breidd, ved Fjellhaug-Flenes, sørøst i Østre Toten kommune. Området grenser ned til fylkesveg 33 langs Mjøsa. Området består av et småkupert ravinlandskap. Berggrunnen består av skifer, sandstein, kalkstein (ikke inndelt), men det verneverdige arealet er stort sett dekket av tykke, silt- og leirrike morenemasser.

NATURVERDIER:

Vegetasjonen er for en stor del rik og variert. Viktige skogtyper er boreonemoral lågurtskog (løvdominert), or-askeskog, alm(-linde)skog og gråor-almeskog, men også granplantefelt. Innenfor kjerneområdene er vertikalsjiktningen stort sett god, og det inngår en del gamle, grovvokste trær og dødvedelementer. Dødvedkontinuiteten er imidlertid svak, og grovvokste læger er sjeldne. Det meste er ganske ferske og tynnstammete læger etter selvtytning og jord-/leirskred. Mellom de to naturtypelokalitetene med edellauvskog er skogen ung og ensaldret. Deler av dette er or-askeskog, men mye er plantet til med gran. Vern av deler av dette området vil derfor bære preg av restaurering.

Selv om arealet er lite er flere relativt krevende arter påvist, både typiske gammelskogsarter og varmekjære arter tilknyttet baserikt jordsmonn. Høyt rødlistete arter ble ikke funnet, og grunnlaget for slike vurderes også foreløpig som dårlig. Verdt å fremheve er til dels god forekomst av flere regionalt sjeldne karplanter. Flere ganske krevende jordboende sopp er også påvist.

Lokaliteten vil i noen grad kunne bidra til inndekking av følgende prioriterte skogvernangler: 1) Rike skogtyper/ internasjonal ansvarstype (edelløvskog (or-askeskog + alm-lindeskog)); 2) Lavlandsskog (boreonemoral sone).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en rik, høgproduktiv og svært variert blandingsskog i låglandet med truede og regionalt sjeldne skogtyper som or-askeskog, alm-lindeskog, gråor-almeskog og høgstaudegranskog og svært frodig lågurtgranskog i tillegg til kalkfuruskog og gransumpskog.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Vegetasjonen i reservatet er til dels svært rik, med mange varmekjære elementer og elementer knyttet til et baserikt jordsmonn, herunder en rik karplanteflora med flere regionalt og nasjonalt uvanlige arter og et stort mangfold av jordboende sopp. Deler av området har gammelskog av både bar og lauv med relativt mye død ved. I naturreservatet forekommer sjeldne arter innenfor flere organismegrupper, bl.a. arter knyttet til gammelskog og fugl.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og beite. Det produktive skogarealet er ca. 280 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 7750m³. Traktorvegene i området blir benyttet til kjøring med hest.

TEKNISKE INNGREP:

Det er flere traktorveger i området.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger avtale om frivillig vern. Det er gitt rom for bruk og vedlikehold av traktorveger i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Avgrensingen av området mot øst og fylkesveg 33 og et massedeponi i forbindelse med vegen er gjort i samråd med Statens vegvesen. Grensa følger reguleringsplanen for «fv. 33 Langsletta-Totenvika» og grensa for reguleringsformålet «annen veggrunn, grøntareal». Det har vært drøftet en mulighet for en framtidig justering av denne grensa i forbindelse med endelig grensegang planlagt i 2017 (kartforretning). Det er i tillegg tatt inn en bestemmelse i verneforskriften om tiltak mot ras og skred på fylkesvegen, jf. også innspill og kommentarer til melding om oppstart av vernearbeidet foran. Det har ikke framkommet andre, spesielle konflikter så langt i prosessen.

Et vern vil måtte bære preg av restaurering for deler av området der det er granplantefelt i hogstklasse III/IV. Det er betydelige naturverdier knyttet til eksisterende kjerneområder. Området grenser i tillegg inntil Falken naturreservat med nasjonale verneverdier. Naturtypene representerer dessuten rike skogtyper i lavlandet som mangelanalysen av skogvernet påpeker som viktig å sikre i det videre vernearbeidet. Restaureringspotensialet anses derfor for stort. Mye av kulturskogen er allerede så gammel at selvtynning er i gang. Pga. svært rik mark (gode boniteter) vil utviklingen gå raskt. Behovet for å gå inn med skjøtsel for raskere å få på plass en tilnærmet naturtilstand, trenger derfor ikke å bli stort.

FORSKRIFT FOR VERN AV FALKEN NATURRESERVAT I ØSTRE TOTEN KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en rik, høgproduktiv og svært variert blandingsskog i låglandet med truede og regionalt sjeldne skogtyper som or-askeskog, alm-lindeskog, gråor-almeskog og høgstaudegranskog og svært frodig lågurtgranskog i tillegg til kalkfuruskog og gransumpskog.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Vegetasjonen i reservatet er til dels svært rik, med mange varmekjære elementer og elementer knyttet til et baserikt jordsmonn, herunder en rik karplanteflora med flere regionalt og nasjonalt uvanlige arter og et stort mangfold av jordboende sopp. Deler av området har gammelskog av både bar og lauv med relativt mye død ved. I naturreservatet forekommer sjeldne arter innenfor flere organismegrupper, bl.a. arter knyttet til gammelskog og fugl.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Østre Toten kommune: 3/1, 3/2, 16/5, 311/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1065 + 280 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Østre Toten kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørtlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av

avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting.
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- d) Nødvendig motorisert ferdsel med traktor på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet i forbindelse med brøyting av disse.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Hogst av etablerte plantefelt.
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- i) Tiltak mot ras og skred på fylkesveg 33.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:

- 1. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, jf. § 7 a).
- 2. Oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
- 3. Hogst av etablerte plantefelt, jf. § 7 c).
- 4. Vedlikehold av eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet, jf. § 7 f).
- 5. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 g).
- 6. Tiltak mot ras og skred på fylkesveg 33, jf. § 7 i).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

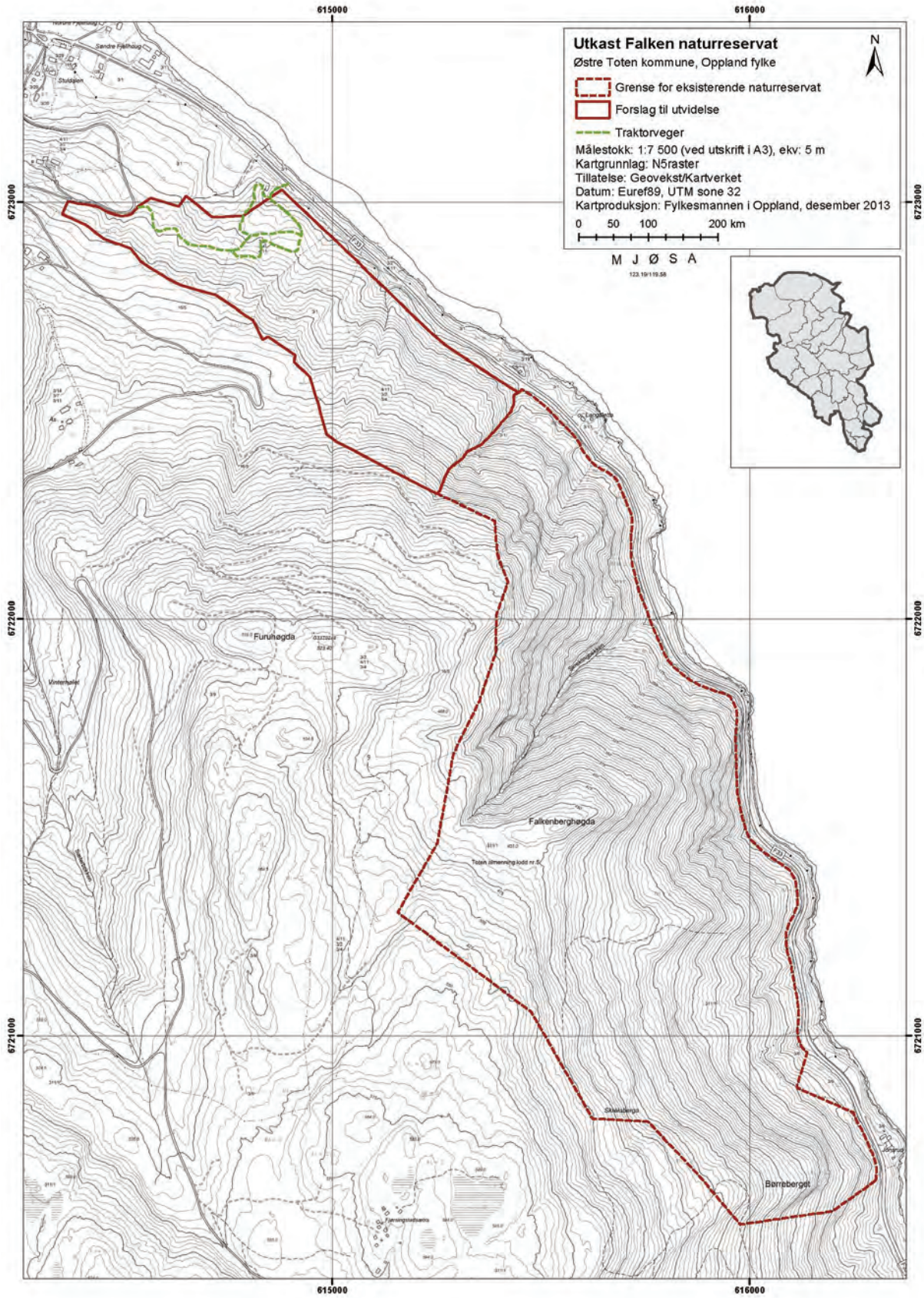
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 9. juli 1993 nr. 676 om fredning av Falken naturreservat, Østre Toten kommune, Oppland.

VEDLEGG 2d

Svartdalstjerna (utvidelse)

Kommune: Østre Toten

Verneverdi: **

Areal: ca. 360 dekar (hele naturreservatet etter en utvidelse, ca. 9465 dekar)

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 310/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Undersøkellesområdet ligger vest for det eksisterende Svartdalstjerna NR ved vannet Fiskelausen i Østre Toten kommune. Området består av en skogkledd kolle som heller ned mot Fiskelausen mot nord og bratt helende ned i dalsøkk og yngre skog i vest. Det finnes noen søkk, sig og små sprekkedaler i området. I øst finnes også noe myrareal. Berggrunnen består i all hovedsak av granittporfyr og apalitt. Over dette finnes det et tynt morenelag, stedvis bart fjell og noe torv og myrdekke. Bergartene er gjennomført harde og fattige.

NATURVERDIER:

Gammel granskog dominerer skogbildet, men det forekommer også spredte løvtrær (om enn sparsomt) som rogn, selje, osp og bjørk. Innenfor kjerneområdet er skogen relativt gammel og i sen optimalfase til aldersfase og oppløsningsfase. Noe skog lenger sør har også et aldersfasepreg. Aldersspredningen er forholdsvis god.

Selv om arealet er lite, er flere relativt krevende, typiske gammelskogsarter påvist. Det vurderes som høyt sannsynlig at flere høyt rødlistede arter finnes innenfor området. Området gir gode levevilkår for fuktighetskrevende lav knyttet til gammelskog, og bl.a. forekommer huldrestry som står oppført som sterkt truet på den norske rødlista. I tillegg ble det registrert flere andre rødlistede lav og vedboende sopp.

Det avgrensede området vil tilføre noe økt variasjon til Svartdalstjerna naturreservat, men først og fremst en ytterligere forsterkning av verdier knyttet til eldre skog med huldrestry. Arealet inneholder klare verdier og arronderingen er god. Lokaliteten har gode forutsetninger for å kunne ivareta eksisterende biologisk mangfold på lang sikt, i alle fall sett i sammenheng med Svartdalstjerna naturreservat. Områdets største naturverdier er knyttet til fuktig, gammel granskog med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier og en ganske god populasjon av den truede lavarten huldrestry. I forhold til mangelanalyser for skogvern fanger området i noen grad opp forekomster av rødlistearter og behovet for vern av skog med overveiende naturlig dynamikk, og ikke minst skog med et naturlig fuktig mikroklima, i dette tilfellet såkalte huldrestry-skoger.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et av de største sammenhengende gammelskogområdene med gran på det sentrale Østlandet med en av de største forekomstene i Europa av den sjeldne og sårbare laven huldrestry.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I tillegg til huldrestry har naturreservatet også forekomst av flere andre sjeldne og sårbare lavarter samt sopparter. Naturreservatet har et særpreg ved at skogen har et naturlig fuktig mikroklima, såkalte «huldrestry-skoger». Området er stort, godt arrondert, og det er representativt for humid fjellgranskog i regionen.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og beite. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 295 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 4750 m³.

TEKNISKE INNGREP:

Ingen kjente.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Det har ikke framkommet spesielle konflikter så langt i prosessen.

FORSKRIFT FOR VERN AV SVARTDALSTJERNA NATURRESERVAT I ØSTRE TOTEN KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et av de største sammenhengende gammelskogområdene med gran på det sentrale Østlandet med en av de største forekomstene i Europa av den sjeldne og sårbare laven huldrestry.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I tillegg til huldrestry har naturreservatet også forekomst av flere andre sjeldne og sårbare lavarter samt sopparter. Naturreservatet har et særpreg ved at skogen har et naturlig fuktig mikroklima, såkalte «huldrestryskog». Området er stort, godt arrondert, og det er representativt for humid fjellgranskog i regionen.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Østre Toten kommune: 310/1, 311/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 9105 + 360 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Østre Toten kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrelgging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting.
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende hytte i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- d) Nødvendig motorisert ferdsel med snøskuter for oppkjøring av eksisterende skiløype etter dagens standard.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Hogst av etablerte plantefelt.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Vedlikehold, utbedring og omlegging av eksisterende trasé for skiløype.
- h) Vedlikehold av eksisterende dam ved Starrtjern.
- i) Rydding av vegetasjon og hogst rundt eksisterende hytte og hogst av ved til denne.
- j) Gjenoppføring av bygning som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- k) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- l) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- m) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  - 1. vedlikehold av eksisterende hytte, jf. § 4 f).
  - 2. øvingskjøring til formål nevnt i § 6 første ledd.
  - 3. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
  - 4. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, jf. § 7 a).

5. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
6. etablering av saltplasser, jf. § 7 c).
7. hogst av etablerte plantefelt, jf. § 7 d).
8. vedlikehold, utbedring og omlegging av eksisterende skiløype, jf. § 7 g).
9. vedlikehold av eksisterende dam ved Starrtjern, jf. § 7 h).
10. gjenoppføring av bygning som har gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 j).
11. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 k).
12. transport av ved, materialer og utstyr på vinterføre til eksisterende hytte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

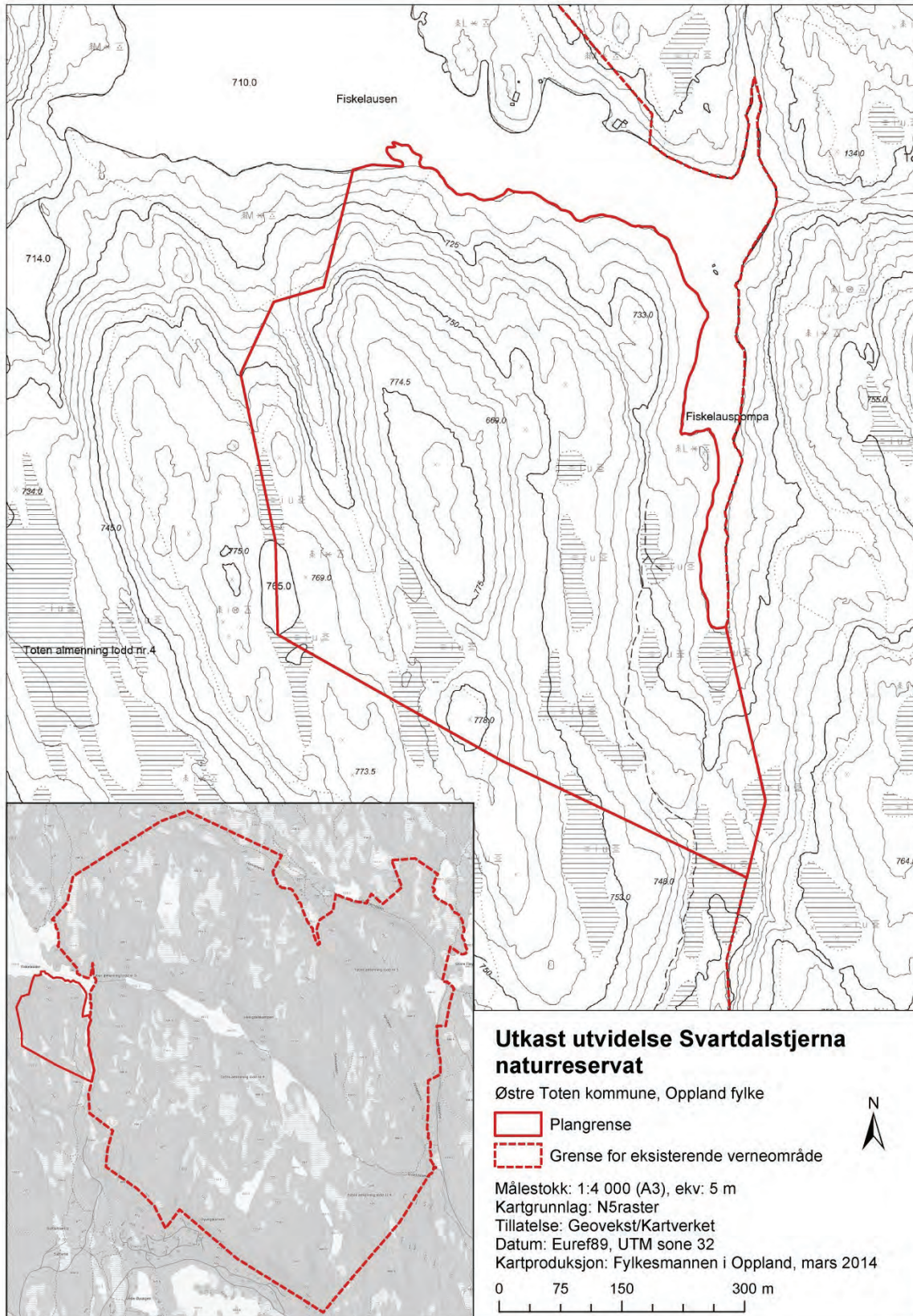
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 5. mars 2010 nr. 341 om vern av Svartdalstjerna naturreservat, Østre Toten kommune, Oppland.

VEDLEGG 2e

Ulbergsåa

Kommune: Sør-Fron

Verneverdi: 4

Areal: ca. 785 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 127/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Ulbergsåa ligger i den høye dalsida som reiser seg på sørsiden av Gudbrandsdalen rett sørvest for Hundorp i Sør-Fron. Kløfta framstår som et øksehogg ned i dalsida. Den faller 2,5 kilometer nesten snorrett mot nord-nordøst, øverst ganske slak, men ganske raskt markert nedskåret til ei svært trang bekkekløft med bratte, berglente sider. Bekken faller ujevnt, og danner flere markerte fossefall. Særlig vilt er midtpartiet, som delvis er utilgjengelig.

NATURVERDIER:

Kløfta spenner over et stort høydeintervall (300-900 moh.). Den rette formen og beliggenheten i ei nordøstvendt, skyggefull, bratt dalside fører likevel til at variasjonsbredden ikke blir like stor som i en del andre kløfter. Tung granskog er av denne grunn nærmest enerådende. Nesten hele kløfta dekkes av relativt gammel gran-naturskog, bare i midtpartiet er det noen mindre hogstflater. Nederst er det store mengder læger. Her finnes også en del eldre osp. Ellers er treslagsvariasjonen dårlig. Skogen i bunnen av kløfta ligger beskyttet og svært fuktig, særlig i tilknytning til fossene. Den midterste fossen danner en velutviklet, men noe spesiell, fosserøykskog.

Artsmangfoldet er relativt variert og middels rikt både for karplanter, lav og vedboende sopp. Klart mest interessant lavflora fantes i fosserøykskogen. Når det ghekker sjeldne og rødlistede arter er det vedsoppfloraen som peker seg mest ut, og i så måte er dette et av de mest interessante områdene i hoveddalføret Gudbrandsdalen. Det er også bra potensial for fuktighetskrevende moser, og i lågurtskogen også mykorrhizasopp. I alt er det nå kjent 16 rødlistearter.

Kløfta er en god representant for bratte, middels store "skyggesidekløfter" i Gudbrandsdalen. Kløftetopografien er velutviklet, juvet er svært markert og spenner over et meget stort høydeintervall, og tung gammel granskog dekker nesten hele kløfta. De viktigste kvalitetene er knyttet til svært fuktig kløfteskog og fossemiljøer, samt til den rike lågurtskogen i nedre del. Fosseskogen i midtpartiet er ganske velutviklet, og samtidig nokså spesiell i utformingen, slik at den har betydelig verdi som representant for denne type skog. Området anses å kunne bidra i middels stor grad til å dekke inn mangler i skogvernet.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en typisk representant for bratte, middels store og middels rike bekkekløfter på skyggesida i Gudbrandsdalen med en svært fuktig fosserøykgranskog, fossemiljøer og en rik vedsoppflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Lavfloraen i den velutviklede fosserøykskogen har en svært artsrik, variert og spesiell lavflora. Naturreservatet har i de nedre deler rik sørboreal lågurt- og høgstaudeskog med kontinuitet i død ved og en rik vedsoppfunga med mange sjeldne og sårbare arter. Området er trolig den bekkekløfta i Gudbrandsdalen som har mest «tung», gammel granskog, som dekker det meste av kløfta. Naturreservatet er meget godt arrondert og spenner over et meget stort høydeintervall.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og beite. Det produktive skogarealet er ca. 767 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 14050m³. Det tas vatningsvatn fra elva i de nedre deler av forslag til verneområde. Elva har tidligere vært benyttet for et lite kraftverk for gården som eier området (nedlagt ca. 1950).

TEKNISKE INNGREP:

Det går 2-3 traktorveger inn i og en gammel ferdselsveg (sti) gjennom området. I nedre del ligger rester etter den gamle inntaksdammen til gårdens tidligere kraftverk bestående av en ca. 1m høg og ca. 8-10m lang betongdam med en nedgravd rørledning ned langs elva og ut av området. Nedenfor denne inntaksdammen er det også inntak for et vatningsanlegg.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er i slutfasen. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder vedlikehold av stier/gamle ferdselsveger og eventuell opparbeiding av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Traktorveger og vatningsanlegg kan vedlikeholdes og brukes i forbindelse med landbruksnæring. Det er et ønske om å kunne ha en mulighet for å reetablere et inntak for et lite kraftverk på samme sted som det gamle inntaket ligger for å ta opp igjen produksjon av strøm til gården. Dette vil kreve en dam med høgde på ca. 1m, rørgate med lengde ca. 30m på bakken fram til traktorveg og nedgraving av rørledningen i denne vegen og ut av området. Et slikt tiltak vil måtte kreve en minstevassføring nedenfor inntaket. Til høring er det ikke tatt inn en hjemmel til et slikt anlegg. En eventuell hjemmel til dette vil måtte bli avklart under høringsperioden.

FORSKRIFT FOR VERN AV ULBERGSÅA NATURRESERVAT I SØR-FRON KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en typisk representant for bratte, middels store og middels rike bekkekløfter på skyggesida i Gudbrandsdalen med en svært fuktig fosserøykgranskog, fossemiljøer og en rik vedsoppflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Lavfloraen i den velutviklede fosserøyksgogen har en svært artsrik, variert og spesiell lavflora. Naturreservatet har i de nedre deler rik sørboreal lågurt- og høgstaudeskog med kontinuitet i død ved og en rik vedsoppfunga med mange sjeldne og sårbare arter. Området er trolig den bekkekløfta i Gudbrandsdalen som har mest «tung», gammel granskog, som dekker det meste av kløfta. Naturreservatet er meget godt arrondert og spenner over et meget stort høgdeintervall.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Sør-Fron kommune: 127/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 785 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Fron kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, herunder vatningsanlegg. Traktorveger som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring på traktorveger avmerket på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- e) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Mærking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Ridning langs bestemte traseer.
- i) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende traktorveger, anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  3. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).

4. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 d).
5. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 g).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

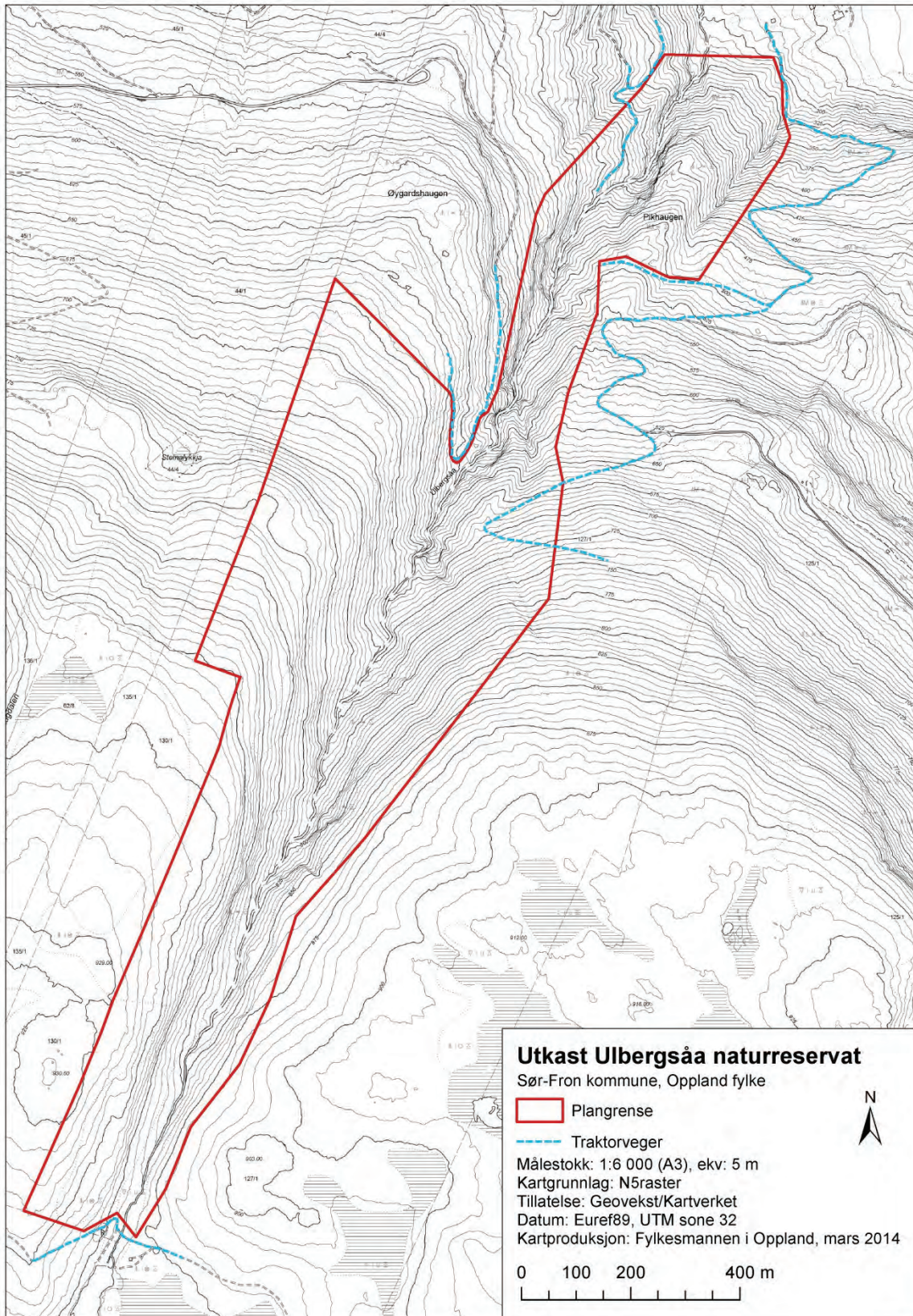
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2f

Sula

Kommune: Nord-Fron

Verneverdi: 5

Areal: ca. 700 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 283/1, 283/22, 284/1, 285/3, 286/1, 287/3

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Sula er et drøyt 10 km langt vassdrag som drenerer fra et fjellområde i nord og renner sør-/sørvestover mot Vinstra, der den kommer ned i dalen ved Sødorp kirke. Der Sula renner gjennom jordbrukslandskapet i nedre del er kløfta relativt grunn og med sider som stort sett består av løsmasser. Det finnes også mindre bergveggpartier lokalt. Mesteparten av kløfta videre oppover er dypt nedskåret med nærmere 200 m høydeforskjell opp til terrenget slaker ut. Det er likevel ikke brattere enn at det meste av arealet er dekket av skog, selv om det også finnes bergveggpartier, særlig langs elva. På delstrekninger er det strykparti og fossefall. Berggrunnen består av omdannede sedimentære bergarter av prekambrisk - og eller kambrosilurisk alder: fyllitt og kvartsglimmerskifer.

NATURVERDIER:

Sula tilhører gruppen av de botanisk mest kjente bekkekløfter i Gudbrandsdalen («huldreelementet» i norsk flora). Området har en spesiell karplanteflora, og er en av landets aller rikeste huldregraslokaliteter (rødlistet) i tillegg til flere andre av de såkalte «huldreplantene». Det viser seg at kløfta også har en rik lavflora knyttet til det fuktige, elvenære miljøet, med interessante forekomster både på bergvegg og trær. Seks rødlistearter er foreløpig notert. Det er et stort potensial for flere interessante arter.

Elvestrekningen er lang og spenner over en relativt stor spennvidde i høyde og får også en god spredning i treslag og vegetasjonstyper. Selv om det er en del gammelskog av gran, er imidlertid hogstpåvirkningen betydelig. Den gamle plukkhogde skogen har sparsomt med dødved. Det er ikke funnet kontinuitetspreget skog. Midtre del av kløfta er dypt nedskåret, og høy luftfuktighet preger bekkekantfloraen inkludert fuktige bergvegger. Det er store verdier knyttet til det fuktige elvekantmiljøet som på en god måte representerer det særpregete bekkekløftmiljøet i Gudbrandsdalen, der mange lokaliteter synes å ha vært gjenstand for mye større påvirkning.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en forholdsvis stor og velarrondert bekkekløft med betydelig variasjon og stort spenn langs de lokale økologiske gradientene og med forekomst av en rik lav- og karplanteflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er en av de floristisk mest verdifulle bekkekløftene i Gudbrandsdalen med kanskje den rikeste forekomsten av huldregras i Norge, i tillegg til flere av de andre sjeldne og sårbare planteartene knyttet til «huldreelementet» i norsk flora. Langs vassdraget er det en rik og sjelden lavflora både på berg og trær. Det er stor variasjon av skogtyper med gran. Naturreservatet er av de minst påvirkede større bekkekløftmiljøene i Gudbrandsdalen.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite og friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 668 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 15570m³. En gammel ferdsselsåre mellom gardene på begge sider av elva i den søndre del av området, blir i dag brukt til friluftsmål.

TEKNISKE INNGREP:

Det går 4-5 traktorveger inn i området og enkelte gamle hesteveger/ferdselsveger. I nedre del krysser en kraftledning over dalen. I denne delen er det også et gammelt inntak for vatningsanlegg (pumpehus).

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger har startet opp. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder vedlikehold av stier/gamle ferdselsveger og eventuell opparbeiding av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Spesielt viktig er vedlikeholdet av en sti som forbinder to traktorveger sør i området. Dette er en del av en gammel ferdselsåre mellom gardene og blir i dag brukt som turveg. Traktorveger kan vedlikeholdes og brukes i forbindelse med landbruksnæring og utfrakt av storviltslakt. Pumpehuset for vanninntak kan også vedlikeholdes. Det er tatt inn bestemmelser som hjemler bruk og vedlikehold av kraftledningen over området. Etter innspill i forbindelse med oppstartmelding er det tatt inn en bestemmelse i utkast til verneforskrift om uttak av masse i elva rett oppstrøms der elva krysser fylkesveg 421, og forslag til grense er flyttet noe slik at den ligger 20m fra midten av fylkesvegen, jf. kapittelet om oppstartmelding foran.

FORSKRIFT FOR VERN AV SULA NATURRESERVAT I NORD-FRON KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en forholdsvis stor og velarrondert bekkekløft med betydelig variasjon og stort spenn langs de lokale økologiske gradientene og med forekomst av en rik lav- og karplanteflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet er en av de floristisk mest verdifulle bekkekløftene i Gudbrandsdalen med kanskje den rikeste forekomsten av huldregras i Norge, i tillegg til flere av de andre sjeldne og sårbare planteartene knyttet til «huldreelementet» i norsk flora. Langs vassdraget er det en rik og sjelden lavflora både på berg og trær. Det er stor variasjon av skogtyper med gran. Naturreservatet er av de minst påvirkede større bekkekløftmiljøene i Gudbrandsdalen.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Nord-Fron kommune: 283/1, 283/22, 284/1, 285/3, 286/1, 287/3

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 700 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nord-Fron kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorveger som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring på traktorveger avmerket på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.

- e) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Ridning langs bestemte traseer.
- i) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- j) Uttak av masse i Sula ved Nigard Tokse som sikkerhetstiltak mot flom.
- k) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i).
- l) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende traktorveger, anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. § 4 i) og § 7 k), og i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 h).
  3. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  4. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  5. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 d).
  6. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 g).
  7. uttak av masse i Sula, jf. § 7 j).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

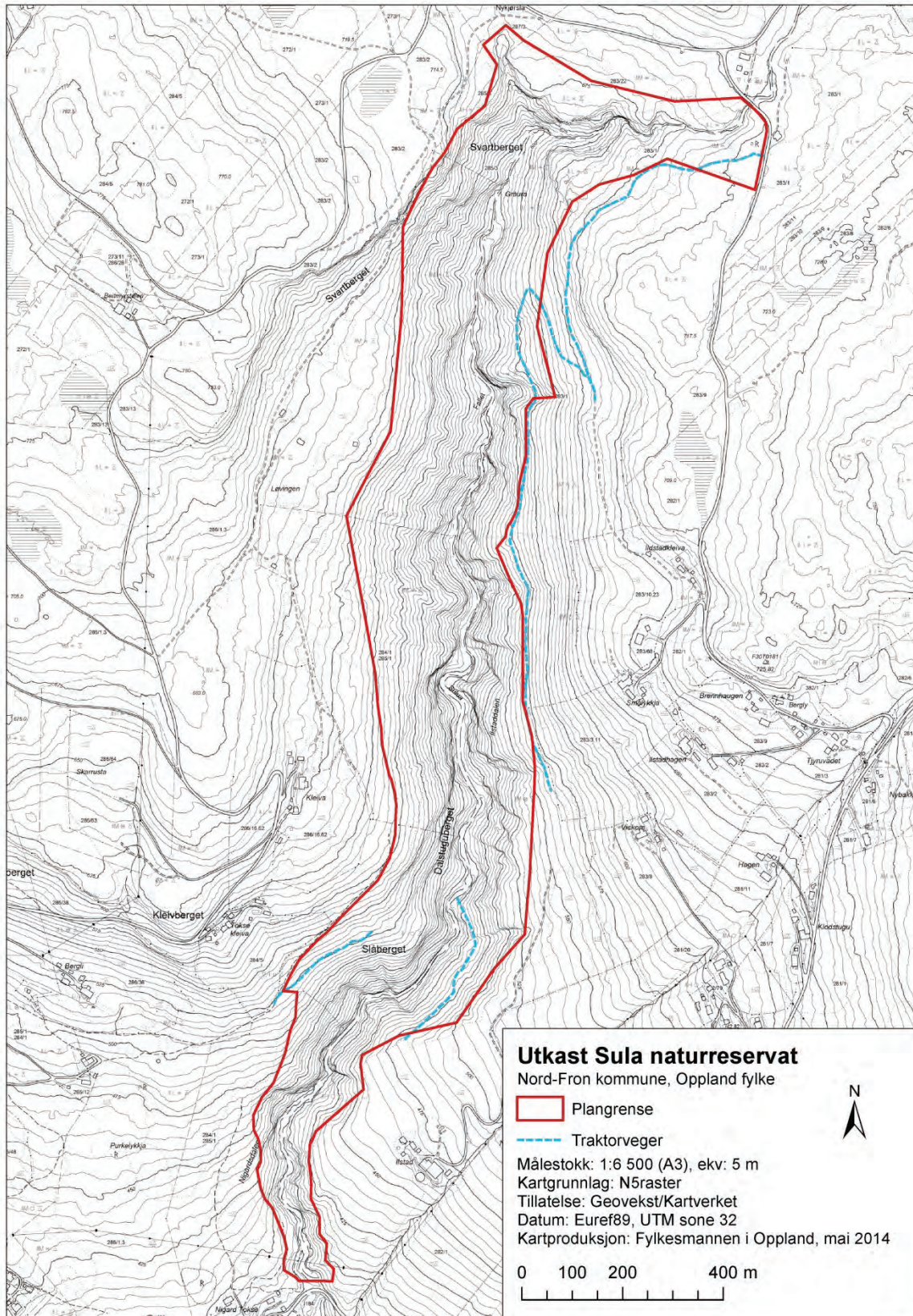
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2g

Bråstadlia

Kommune: Gjøvik

Verneverdi: *

Areal: ca. 180 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 79/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger mellom riksvei 4 og Mjøsa, øst for Ramberget og cirka 5 km nord for Gjøvik sentrum. Området ligger i sin helhet i en østvendt lise som er relativt bratt. Det er lite variasjon i topografi utover dette. Berggrunnen består for det meste av Vardal sandstein og i området er det forøvrig underkambrisk sandstein og skifer, alunskifer og underordoviciske skifer. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone.

NATURVERDIER:

Området består av gammel barskog der hoveddelen settes til gammel granskog, men i større deler av området med betydelig innslag hengebjørk og andre boreale lauvtrær. Det er også bestand med edellauvtrær, bl.a. lind. Nordøst i området på berg ned mot Mjøsa er det innslag av storvokst furu som når 80 cm i diameter ved brysthøyde. Det er også grovvokst gran i dette området, samt noen grove læger av furu og gran. Skogen er halvåpen, flersjiktet og står på grunnlendt berg med vekselvis tørrevegetasjon og mosematter. Videre sørover skifter området karakter med tettere tresjikt med mer gran og bjørk og etterhvert renere gran-dominans. Her er det mer skyggefullt, men noe rikt feltsjikt med lågurtpreg hvor blåveis, trollbær og skogsalat inngår. Hogstpåvirkningen er økende sørover i området. Mest urørt er den nordøstre delen nede ved Mjøsa.

I forhold til biomangfold er området interessant for vedboende sopp og insektfauna knyttet til grov død ved av gran, furu og bjørk. Det er også noe potensial for jordboende sopp. Kun en rødlisteart og to svake signalarter er påvist, men det er å forvente at undersøkelser av insektfauna kan øke antallet interessante arter ut ifra at området har halvåpen skog med sørøstvendt aspekt hvor det ligger grov død ved.

Bråstadlia er godt arrondert. Området er relativt sterkt påvirket av hogst, men nordlig del har gammelskogkvaliteter. Restaureringspotensialet er godt da området er i en alder hvor død ved mengden av gran, furu og bjørk vil øke raskt de nærmeste tiårene. Ut fra de kriterier som finnes for verdisetting og med vekt på at området er lite, vurderes samlet verdi til å være én stjerne (*).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en variert og godt arrondert skog med dominans av rike skog- og vegetasjonstyper der deler har naturskogpreg.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Lågurtskog dominerer naturreservatet. Det er også forekomst av rik sumpskog, og langs Mjøsa er det strandenger og strandskog som er typiske for områdene langs innsjøen. Naturreservatet har mye død ved i små dimensjoner i tillegg til noe gammelskog med forekomst av grov, død ved. Det er et stort lauvskoginnslag med til dels edellauvskog. Området er interessant for vedboende sopp og insektfauna knyttet til grov, død ved av gran, furu og bjørk. Naturreservatet er representativt for sørboreal til boreonemoral skog langs Mjøsa.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er hovedsakelig knyttet til skogbruk. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 169 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 4160 m³. Området grenser inntil riksveg 4 i

vest og til noen hytter ned mot Mjøsa i øst. Fire av hyttene har adkomst gjennom forslag til verneområde fra riksveg 4.

TEKNISKE INNGREP:

En gammel, gjengrodd bit av den tidligere hovedvegen langs Mjøsa går gjennom området i nord.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Området har fått verdien lokalt verdifullt. Dette er en lavereliggende, sørboreal til boreonemoral lågurtskog med et forholdsvis stort restaureringspotensial. Det er få slike områder det er mulighet for å verne, og området vil på en god måte utfylle det som ellers finnes av verneområder rundt Mjøsa. Når det gjelder restaurering må forvaltningen tenke i et langt tidsperspektiv. I en slik sammenheng er det viktig å verne gjenværende forholdsvis intakte områder av lavereliggende skog i disse aktuelle vegetasjonssonene. Særlig gjelder dette rike skogtyper som i dette tilfellet er lågurtskog. Fylkesmannen har derfor valgt å fremme området for vern som naturreservat.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger har startet opp. Det kan bli behov for noe skjøtsel i området for at deler av området raskere skal utvikle seg mot et naturskogpreg. Det er hjemmel for å kunne tillate vedlikehold og bruk av traktorveg/kjørespor til hyttene ved Mjøsa.

Det er behov for en noe nærmere avklaring omkring traséspørsmål ved en framtidig utbedring av riksveg 4. Dette vil Fylkesmannen ta opp med Statens vegvesen under høringa, jf. våre kommentarer under kapittelet om oppstartmelding foran.

Stien/kjøresporet som er avmerket på vernekartet, er trolig ikke helt nøyaktig inntegnet.

FORSKRIFT FOR VERN AV BRÅSTADLIA NATURRESERVAT I GJØVIK KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en variert og godt arrondert skog med dominans av rike skog- og vegetasjonstyper der deler har naturskogpreg.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Lågurtskog dominerer naturreservatet. Det er også forekomst av rik sumpskog, og langs Mjøsa er det strandenger og strandskog som er typiske for områdene langs innsjøen. Naturreservatet har mye død ved i små dimensjoner i tillegg til noe gammelskog med forekomst av grov, død ved. Det er et stort lauvskoginnslag med til dels edellausskog. Området er interessant for vedboende sopp og insektfauna knyttet til grov, død ved av gran, furu og bjørk. Naturreservatet er representativt for sørboreal til boreonemoral skog langs Mjøsa.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Gjøvik kommune: 79/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 180 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gjøvik kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveg og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegen som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveg avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- e) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveg avmerket på vernekartet.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- g) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- h) Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av tilgrensende atkomstveg til hytter.
- i) Hogst av enkeltrær som står i fare for å falle over hytter og andre bygninger utenfor naturreservatet.
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende traktorveg, anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  3. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).

4. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 c).
5. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 f).
6. transport av materialer, ved, varer og utstyr til hytter fra riksveg 4 langs sti (kjørespor) avmerket på vernekartet.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

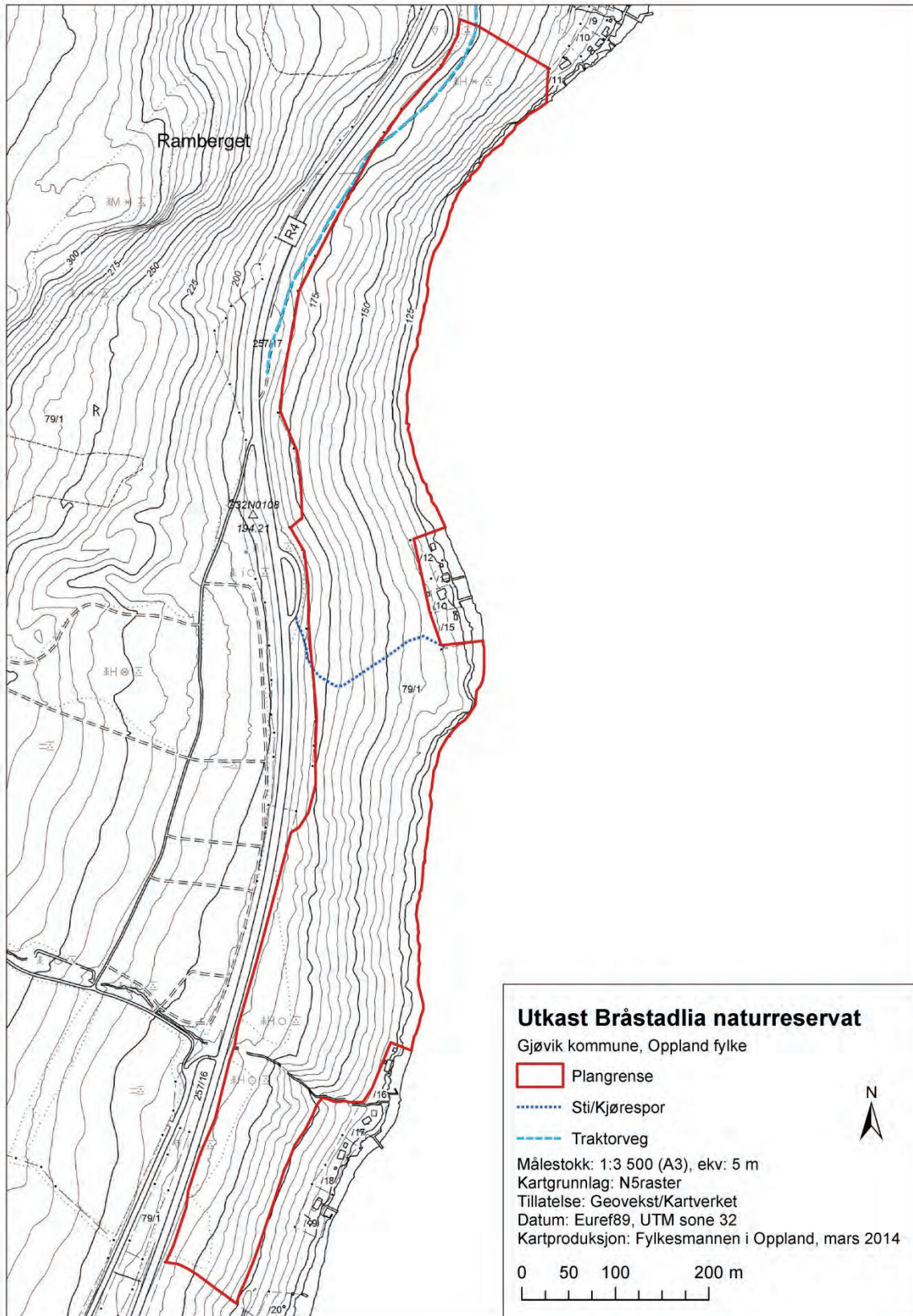
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2h

Oddelia (utvidelse)

Kommune: Nordre Land

Verneverdi: **

Areal: ca. 170 dekar (hele naturreservatet etter en utvidelse, ca. 1064 dekar)

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 89/12

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Oddelia er den lange lisida på vestsiden i øvre del av Dokkas lange elvedal litt nedenfor Dokkfløydammen. Området er en utvidelse nordover av eksisterende Oddelia naturreservat, og utgjør ei ca. 1,5 km lang østvendt liside opp på vestsiden av elva, avgrenset mot ungskog og hogstflater i overkant og mot nord. Lisida har ca. 40-60 høydemeter opp fra elva. Lia er for det meste ganske jevn og middels bratt og med jevnt og tjukt løsmassedekke, men det er også noen brattlendte partier som er en del opprevet av småberg og skrenter. Berggrunnen består av kvartsitt/sandstein.

NATURVERDIER:

Lia dekkes av mer eller mindre fuktig granskog. En del lauvtrær inngår i granskogen stedvis. Fragmenter av gråor-heggeskog finnes i våte søkk og langs elva. Dokka-elva er regulert, og flomsone er i gjengroing med gråorskog.

Mye av lia har yngre og middelaldrende skog i tidlig og sein optimalfase. Gammelskog er i hovedsak begrenset til to kjerneområder. Her er eldre, kompakt, flersjiktet granskog i sein optimalfase til tidlig aldersfase, med halvgrove men ikke særlig gamle trær, og stedvis en del læger i tidlige nedbrytningsstadier.

Artsmangfoldet er gjennomgående fattig på interessante og rødlistede arter. Unntaket er kjerneområdenes stabilt fuktige eldre skog, som har en middels godt utviklet lavflora av fuktighetskrevende arter, i første rekke på trær. Hittil er påvist 7 rødlistearter (6 lav, 1 vedsopp).

Isolert sett har området begrensede naturverdier. Rike vegetasjonstyper dekker storparten av lia, men det meste er yngre og middelaldrende skog, og gammelskog med en viss naturskogskarakter dekker bare mindre arealer. Denne er godt utviklet stabilt fuktig eldre granskog med tilhørende lavflora, men mangler egenskaper typiske for gammel naturskog. Foruten kjerneområdene har området i hovedsak interesse som restaurerings- og forsterkningsareal til den bedre utviklete og mer verdifulle skogen innenfor eksisterende Oddelia naturreservat.

Isolert sett vurderes utvidelsesarealet som lokalt verneverdig (*), men det vil bidra til å styrke kvalitetene i eksisterende Oddelia naturreservat. Naturreservatet har en regional verneverdi (**) både med og uten denne utvidelsen.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en relativt stor bekkeløft med en høy andel rike skogtyper og med spesielt fuktighetskrevende vegetasjonssamfunn dominert av lav.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har et rikt arts mangfold særpreget av rike forekomster av truede arter. Stedvis er det store mengder død ved med sårbare arter knyttet til dette miljøet.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og beite. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 170 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 3960 m³.

TEKNISKE INNGREP:

Ingen kjente.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Isolert vurdert har den aktuelle utvidelsen av Oddelia naturreservat fått verdien lokalt verdifullt. Utvidelsen vil likevel på en god måte styrke verneverdiene i eksisterende verneområde både på kort og ikke minst på lengre sikt. På denne måten er det heller ingen tvil om at området i sin helhet vil oppfylle kriteriene for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven. Fylkesmannen har derfor valgt å fremme forslaget om utvidelse av eksisterende naturreservat.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger. Det har ikke framkommet spesielle konflikter så langt i prosessen.

FORSKRIFT FOR VERN AV ODDELIA NATURRESERVAT I NORDRE LAND KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en relativt stor bekkeløft med en høg andel rike skogtyper og med spesielt fuktighetskrevenne vegetasjonssamfunn dominert av lav.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har et rikt artsmangfold særpreget av rike forekomster av truede arter. Stedvis er det store mengder død ved med sårbare arter knyttet til dette miljøet.

§ 2. Avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Nordre Land kommune: 88/1, 89/1, 89/12, 91/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 894 + 170 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting

- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- d) Hogst av etablerte plantefelt.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- g) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i).
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. § 4 i) og § 7 g), og i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 h).
  3. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
  4. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  5. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  6. hogst av etablerte plantefelt, jf. § 7 d).
  7. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 e).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

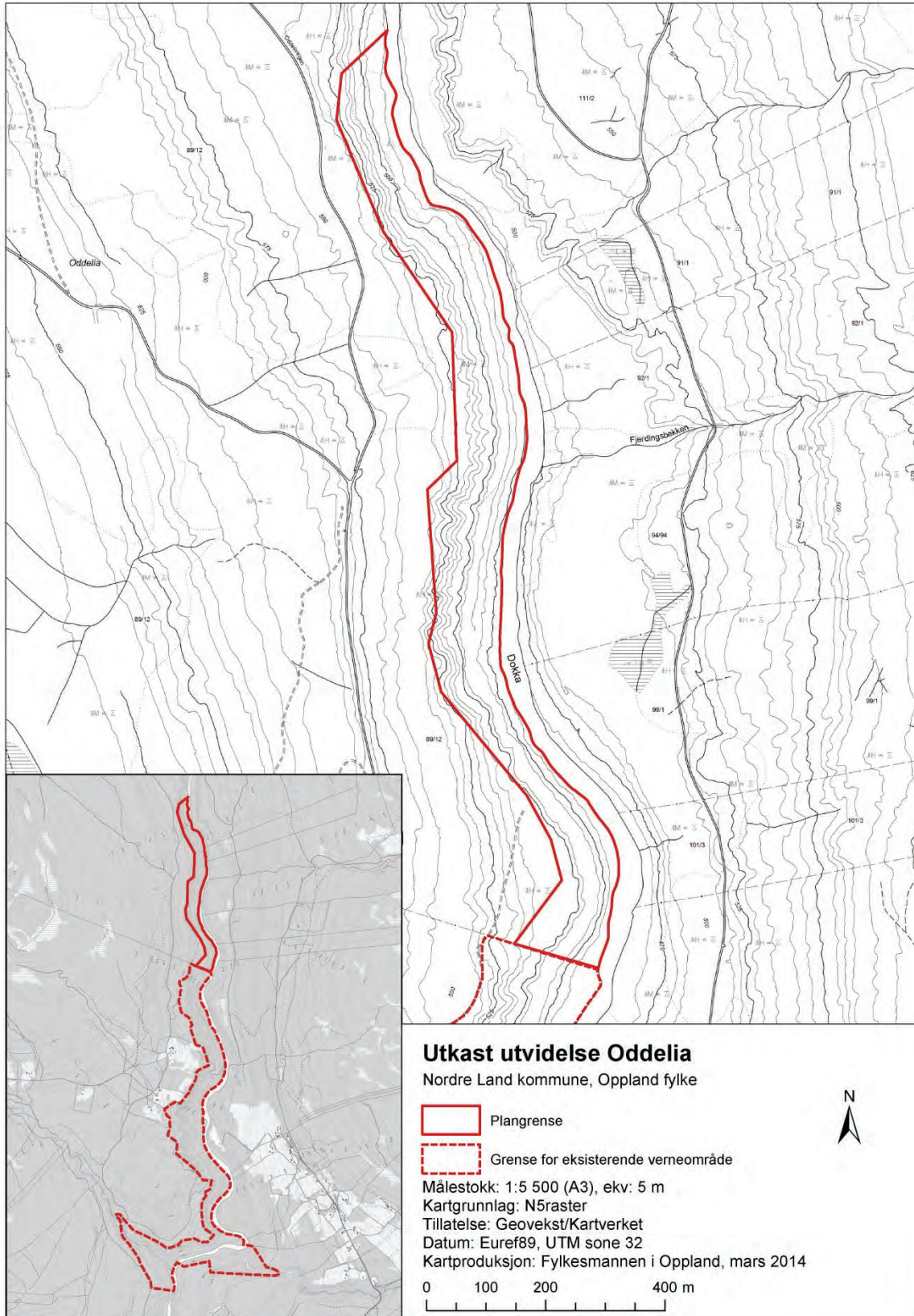
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2i

Veogjelet-Hindsæterkampen

Kommune: Vågå

Verneverdi: ***

Areal: ca. 5030 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 187/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger i Sjudalen ca. 10km sørvest for Randsverk. Det fanger opp det meste av skogen i landskapsavsnittet mellom Veogjelet i nord, Hindsæterkampen i sør, snaufjellet i vest, og ned mot fylkesveg 51 i øst. Mye av arealet består av slake øst-sørøstvendte hellinger, mens Veogjelet og Hindsæterkampen har skarpere topografi. Veogjelet er en markert elvedal (i nedre del bekkekløft med mye bergvegger), mens Hindsæterkampen er et markert landskapselement med bratte øst- til sørøstvendte skråninger. Berggrunnen er variert med gabbro/amfibolitt, gneiser, glimmerskifer, fyllitt, kvartsitt og et felt med olovin. Også løsmasseforholdene er varierte der store deler av de slakere arealene har et mektig overdekke av løsmasser (breeelv-/bresjøavsetninger og morene), mens de brattere partiene langs Veogjelet og Hindsæterkampen har berg i dagen med bergvegger og berglendte partier.

NATURVERDIER:

Tørr furuskog dominerer store arealer. Sandfurusog er vanlig. I Veogjelet er det varierte vegetasjonstyper med bl.a. kalkfurusog, olivinfurusog, baserik sandfurusog, fuktigere lågurfurusog og fuktige partier med kildeframsprung, kildeskog, eiendommelig «rikmyrs-furusog», høgstaudeskog med lauvtrær og lokalt gråor-heggeskog. I Hindsæterkampen er det også rikere partier og stedvis lauvskog med osp og selje. Skogstruktur og påvirkningsgrad varierer mye. Mye er plukk- og gjennomhogstpåvirket. Det er likevel mye restelementer i form av gamle furulæger. Veogjelet skiller seg ut ved å ha gammel naturskog med grove, gamle trær med mye tørrgreier (kraggfuru), mye død ved i alle nedbrytningsstadier og god kontinuitet i slike elementer. Lokalt er det urskogpreg. Et belte med gammel naturskog står øverst i liene sørover mot Hindsæterkampen, mens skogen i selve kampen er en mellomting. Under brattene i Hindsæterkampen står velutviklet gammel lauvskog med mye osp og noe selje.

Variert naturgrunnlag gir et rikt og variert artsmangfold. Særlig gjelder dette Veogjelet. Særlig er vedboende sopp og kalk- og sandfurusogsmykorrhizasopp verdt å framheve. Ganske mange basekrevende rikmyrs- og fjellplanter inngår også. Lavfloraen er mest interessant med kraggfuru-elementet (skorpelav på grove tørrgreiner), og på gamle lauvtrær og rike bergvegger i Hindsæterkampen. Bekkekløftelementet av lav inngår i moderat grad i Veogjelet. Hittil er 21 rødlistearter påvist.

Området er velarrondert og spenner over storparten av variasjonsbredden mht. naturforhold og skogtyper i Sjudalsdistriktet. Det er særlig grunn til å framheve kombinasjonen av gammel furu-naturskog (inkludert urskognære partier) og kalkfurusog-sandfurusog, noe som er meget sjeldent. Artsmangfoldet er også variert og rikt. Området fyller i stor grad viktige mangler ved skogvernet i Norge.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt godt arrondert skogområde med stor variasjon i naturforhold og skogtyper, og som har en meget sjelden kombinasjon av gammel, stedvis urskognær, furu-naturskog og kalkfurusog-sandfurusog med et meget rikt og variert artsmangfold.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet finnes velutviklet, gammel naturskog med mye død ved i alle nedbrytningsstadier og

høg kontinuitet, kraggfuruskog, lauvskog med mye osp og selje, ulike tørre og fuktige, rike skogtyper, bl.a. kalkfuruskog/olivinfuruskog, sandfuruskog, lågurtfuruskog, «kildeskog», høgstaudeskog, gråorheggeskog, og til en viss grad også bekkekløft. Området har mange sjeldne og sårbare arter som er knyttet både til kraggfuruelementet, lav på rike bergvegger, lav på gamle lauvtrær, vedboende sopp og kalk- og sandfuruskogmykorrhizasopp, i tillegg til forekomst av mange basekrevende rikmyrs- og fjellplanter.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv, herunder skiløype. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 2976 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 16670m³. Området er en del av beiteområdet (tidlig vinter og sein vinter) for Vågå tamreinlag. På en kort strekning i nord og ved et punkt i sør grenser området inntil fylkesveg 51 (Sjodalsvegen). Området blir også brukt i reiselivssammenheng til naturbaserte opplevelser/friluftsliv, herunder guiding.

TEKNISKE INNGREP:

Den gamle Sjodalsvegen går gjennom området helt i nord. Her er det også ei bru over Veo. Veo er regulert ved at vann fra elva overføres til Smådalen lenger nord. Inntaket er ovenfor foreslått verneområde. Elva har derfor redusert vannføring gjennom Veogjelet, noe som antagelig har en viss effekt på fuktighetsforholdene i kløfta. Det står ei 10m høg mast nedenfor Hindsæterkampen tilhørende Eidsiva Bredbånd AS (tomta er festet fram til 2018).

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt, herunder bruk av snøskuter i forbindelse med tamreindrift. Det samme gjelder vedlikehold og bruk av gamle ferdselsveger (bl.a. gamle Sjodalsveg) og eksisterende stier og skiløyper, og eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Vi viser også til våre kommentarer foran under oppstartmelding om handlingsrommet for naturbaserte opplevelser/friluftsliv i området. Mast ved Hindsæterkampen kan vedlikeholdes. Nærføringen til fylkesveg 51 gjør at Fylkesmannen vil komme tilbake til detaljene i grensa for et verneområde på de to aktuelle strekningene etter høring, jf. kommentarene til innspill fra Statens vegvesen foran under kapitelet om oppstartmelding.

Navnet Veogjelet-Hindsæterkampen er satt sammen av de to delområdene området består av. Vi ber høringspartene om forslag på et enklere men fortsatt dekkende navn for området.

FORSKRIFT FOR VERN AV VEOGJELET-HINDSÆTERKAMPEN NATURRESERVAT I VÅGÅ KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt godt arrondert skogområde med stor variasjon i naturforhold og skogtyper, og som har en meget sjelden kombinasjon av gammel, stedvis urskognær, furu-naturskog og kalkfurskog-sandfurskog med et meget rikt og variert arts mangfold.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet finnes velutviklet, gammel naturskog med mye død ved i alle nedbrytningsstadier og høy kontinuitet, kraggfurskog, lauvskog med mye osp og selje, ulike tørre og fuktige, rike skogtyper, bl.a. kalkfurskog/olivinfurskog, sandfurskog, lågurtfurskog, «kildeskog», høgstaudeskog, gråorheggeskog, og til en viss grad også bekkekløft. Området har mange sjeldne og sårbare arter som er knyttet både til kraggfuruelementet, lav på rike bergvegger, lav på gamle lauvtrær, vedboende sopp og kalk- og sandfurskogmykorrhizasopp, i tillegg til forekomst av mange basekrevende rikmyrs- og fjellplanter.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Vågå kommune: 187/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 5030 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vågå kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av traktorveg og andre eksisterende bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegen som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveg (gamle Sjudalsveg) avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveg avmerket på vernekartet.
- e) Nødvendig bruk av snøskuter på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reieneier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- g) Ridning langs bestemte traseer.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende traktorveg, bygninger og andre anlegg og innretninger, jf. § 4 f).

2. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
3. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
4. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
5. etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt, jf. § 7 c).
6. merking, rydding, vedlikehold og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 d) og e).
7. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 f).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

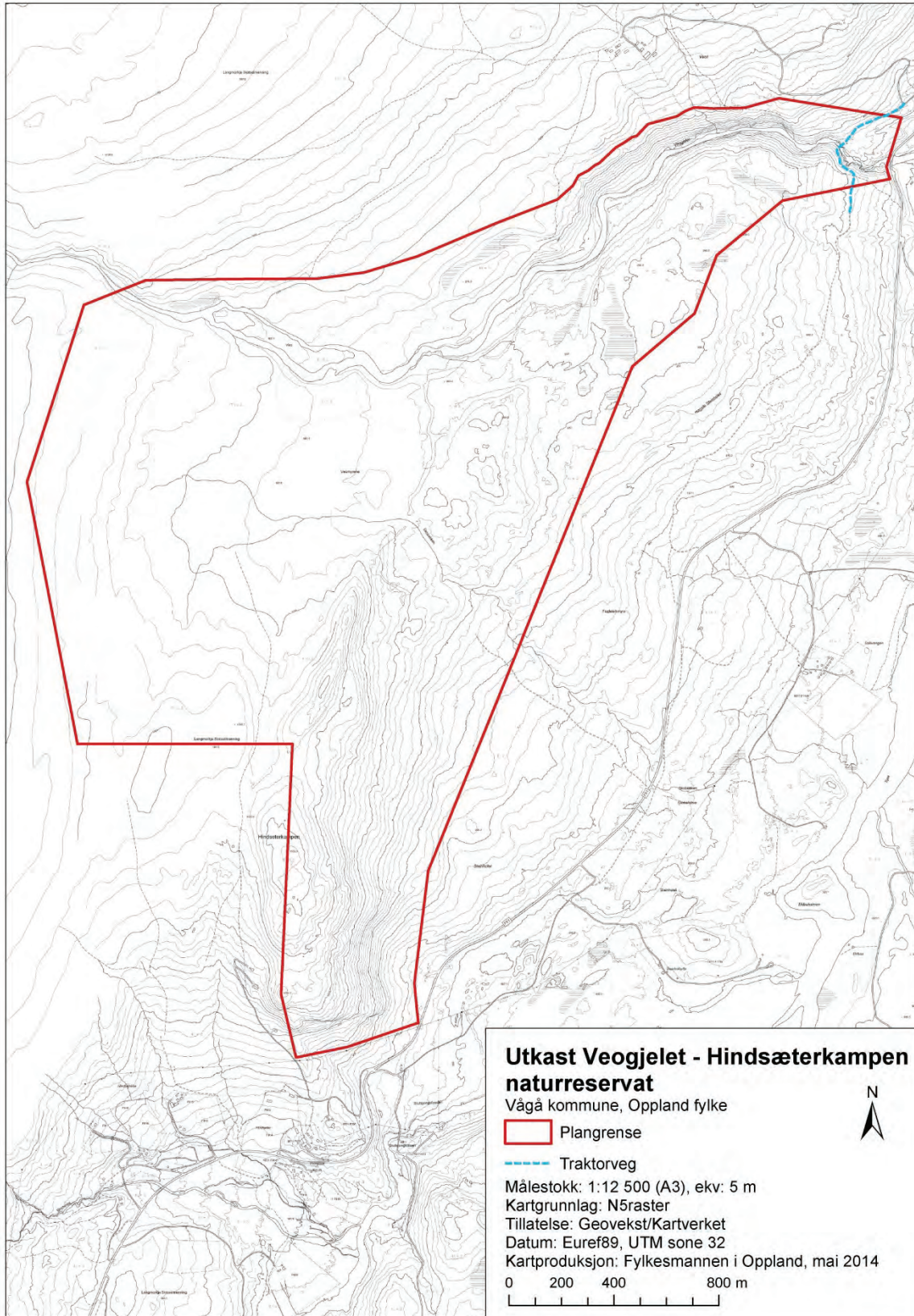
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2j

Heimsanden

Kommune: Vågå

Verneverdi: **

Areal: ca. 1570 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 187/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger i Sjudalen, i ei øst- til nordvendt li vest for Nedre Sjudalsvatn. Mot øst grenser området til fylkesveg 51, mot nord inkluderes elva Russa mot veg på nordsida, og mot vest og sør mot snaufjell. Berggrunnen i området består nesten bare av fyllitt/glimmerskifer. Nakent berg stikker fram enkelte plasser hvor det er tynt morenedekke, men stort sett er området dekket av mektige morenemasser. Bergvegger finnes langs Russa.

NATURVERDIER:

Furu og bjørk dominerer i tresjiktet. I et band mellom mellom den reine furuskogen og bjørkeskogen og i et område i sør finnes det kraggrær (gammel furu med grove, tørre greiner) som har rikelig med strukturer for at tørrgreineartene (skorpelav) skal komme inn. Området har derfor betydelige naturkvaliteter knyttet til gammel furuskog. Ellers har området stort sett middelaldrende furuskog. Det finnes spredt med gamle og til dels nye furulæger. Området har i alt fem rødlistearter av vedboende sopp, skorpelav og busk- og bladlav. Området har en god økologisk variasjon, og fanger opp mange av naturtypene i dette landskapet, samt hele høgdegradienten. Det finnes mindre kvartærgeologiske formelementer i området i form av eskere og dødisgroper. I forhold til mangelanalysen for skogvernet vil området kunne dekke opp behovet for å sikre større arealer med gammel furuskog.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en godt arrondert, variert og relativt gammel naturskog av furu med forekomst av en særpreget og sjelden skorpelavflora knyttet til gamle furutrær med grove, tørre greiner.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har flere sjeldne arter av vedboende sopp knyttet til død ved, i tillegg til sjeldne lavararter på rike bergvegger. Stedvis er det rike bakkemyrer, og området har innslag av annen rik vegetasjon. Partier av naturreservatet har gammel, grov furukragg med noe læger av furu. Området har en god gradient fra dalbotn og opp til tregrensa.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv, herunder skiløype. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 770 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 7210 m³. Området er en del av beiteområdet (tidlig vinter og sein vinter) for Vågå tamreinlag. På en lengre strekning i øst grenser området inntil fylkesveg 51 (Sjudalsvegen). Utenfor området i øst ligger en campingplass med planer om utvidelser (reguleringsplan) inn mot forslag til vernegrense.

TEKNISKE INNGREP:

Det går en kraftledning gjennom deler av området i sørøst.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate

tiltak i forbindelse med beite og jakt, herunder bruk av snøskuter i forbindelse med tamreindrift. Det samme gjelder vedlikehold og bruk av gamle ferdselsveger og eksisterende stier og skiløyper, og eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Det er tatt hensyn til bruk og vedlikehold av kraftledningen i utkast til verneforskrift. Nærføringen til fylkesveg 51 gjør at Fylkesmannen vil komme tilbake til detaljene i grensa for et verneområde på den aktuelle strekningen etter høring, jf. kommentarene til innspill fra Statens vegvesen foran under kapitlet om oppstartmelding. Forslag til vernegrense er noe endret før høring for å gi rom for utvidelse av campingplassen.

Navnet Heimsanden for området som omfattes av verneforslaget, blir av noen lokalt oppfattet som feil. Vi ber høringspartene om forslag på et mer korrekt navn for området.

FORSKRIFT FOR VERN AV HEIMSANDEN NATURRESERVAT I VÅGÅ KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en godt arrondert, variert og relativt gammel naturskog av furu med forekomst av en særpreget og sjelden skorpelavflora knyttet til gamle furutrær med grove, tørre greiner.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har flere sjeldne arter av vedboende sopp knyttet til død ved, i tillegg til sjeldne lavararter på rike bergvegger. Stedvis er det rike bakkemyrer, og området har innslag av annen rik vegetasjon. Partier av naturreservatet har gammel, grov furukrugg med noe læger av furu. Området har en god gradient fra dalbotn og opp til tregrensa.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Vågå kommune: 187/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1570 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vågå kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig bruk av snøskuter på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- g) Ridning langs bestemte traseer.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i).
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger, jf. § 4 f).

2. oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. § 4 i) og § 7 i), og i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 h).
3. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
4. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
5. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
6. etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt, jf. § 7 c).
7. merking, rydding, vedlikehold og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 d) og e).
8. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 f).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

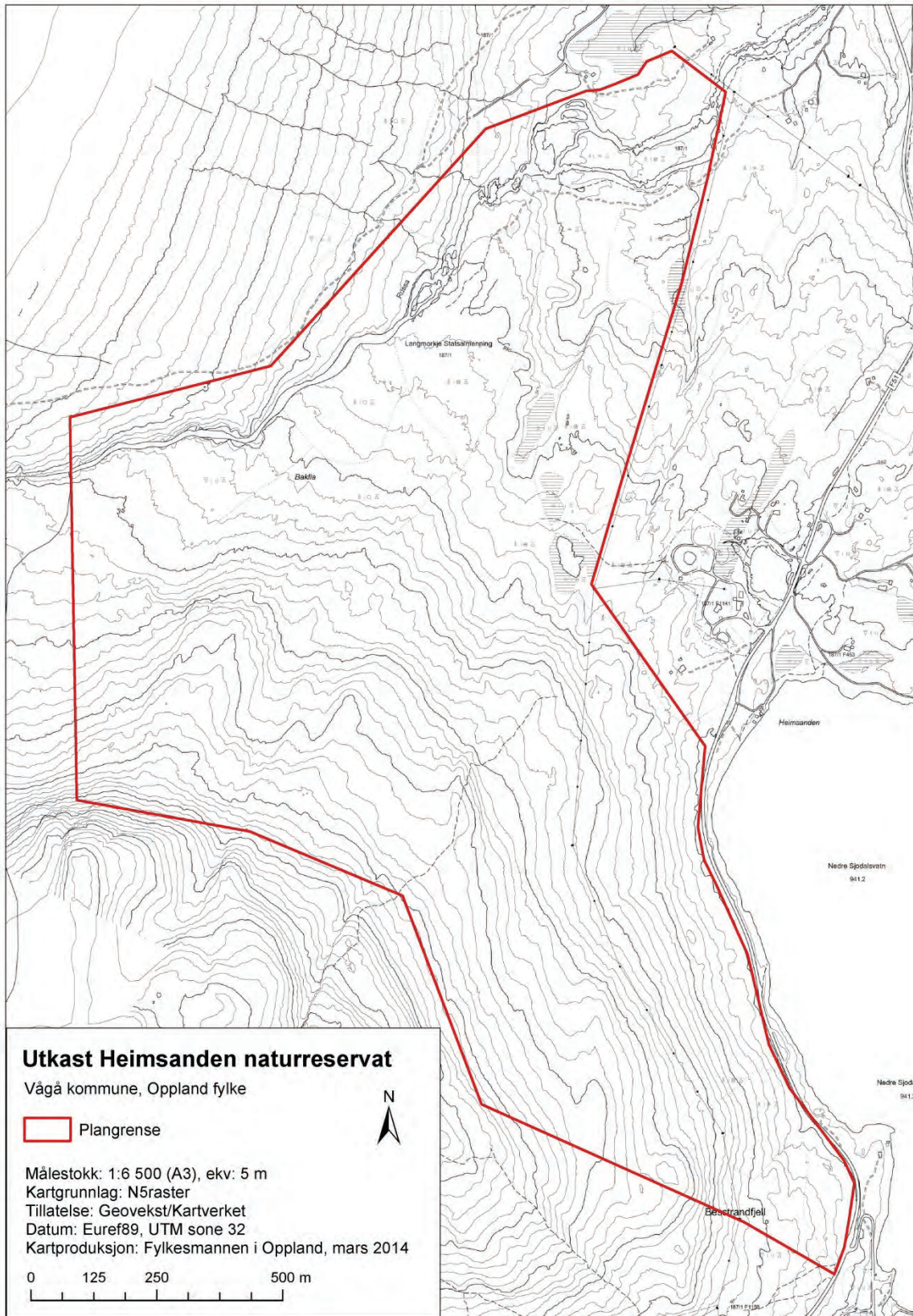
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2k

Birisjølia-Stuttgonglia

Kommune: Vågå

Verneverdi: ***

Areal: ca. 10662 dekar (hele verneområdet etter en utvidelse, ca. 15072 dekar)

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 187/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Birisjølia-Stuttgonglia utgjør et relativt stort område i øvre del av Sjødalen, øst for Sjøa-vassdraget. Området ligger i en U-dal der terrenget stiger slakt opp fra Sjøa i dalbunnen, med furumoer, avrundete åsrygger og jevne lisider som gradvis blir brattere opp mot snaufjellet. I vest har Sjøa gravd ut ei elvekløft med bratte skråninger og bergvegger hvor elva faller bratt i stryk og fossefall. Det slake landskapet omkring den relativt store og sentralt beliggende Birisjøen utgjør et eget og avsondret lite nedbørfelt. Berggrunnen består dels av metasandstein og grønskifer (basisk), og dels av charnockittiske til anortosittiske bergarter. Rike bergarter kommer fram langs Sjøa, stedvis ved Pikåthøgde og langs bekkedaler i lisidene. Det meste av området har tykke løsmasseavsetninger av morene.

NATURVERDIER:

Området har betydelige naturkvaliteter knyttet til gammel furuskog. Særlig er den uvanlig fine og stabile bledningsstrukturen med påfallende god sjiktning, til dels god forekomst av gamle, meget grove furuer med rikelig med tørrgreiner og i partier en god del død ved, verdifulle elementer. Skog med såpass stor tetthet av grov til svært grov furu og med slik bledningsstruktur, er utvilsomt sjeldent. Utenfor kjerneområdene har skogen godt restaureringspotensial, særlig fordi det meste også av disse partiene har god sjiktning. I tillegg har området totalt sett god økologisk variasjon med bl.a. hele gradienten fra elv og innsjø til høyfjell inkludert de fleste natur- og vegetasjonstyper som forekommer i regionen. Hele det lokele nedbørfeltet til Birisjøen og Birisjøbekken inngår også. Naturtypen gammel furuskog på tykk morene er sjelden i såpass lite påvirket tilstand, og er også dårlig fanget opp i verneområder.

Området har rike skorpelavsfunn på gamle, tørre furugreiner interessant. Dette elementet har sin norske hovedutbredelse i øvre del av Gudbrandsdalen, og Birisjøen-Stuttgonglia er et av de mest verdifulle områdene for dette elementet. Skogen har klare verdier for vedboende sopp der flere interessante arter ble funnet i partier med mye død ved. Langs Sjøa finnes en rik lavflora på bergvegger i tillegg til karplanter som er påvirket av fossesprut fra elva. Karplantefloraen er også relativt rik langs bekkedragene i området. Ved Nybrui er det en hel del ulvelav på furu og delvis på bjørk.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort, økologisk variert og godt arrondert skogområde med gammel, sammenhengende og stedvis urskogpreget furu-naturskog som har en stor forekomst av gamle, meget store kraggfuruer med rike, sjeldne og sårbare skorpelavsfunn knyttet til grove tørrgreiner.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har en rik og særpreget lav- og karplanteflora på bergvegger som delvis er påvirket av fosserøyk fra Sjøa. I tillegg har området en del sjeldne og sårbare arter vedboende sopp, en rik mykorrhizasoppflora, en artsrik karplanteflora samt forekomst av ulvelav. Det er god variasjon i furuskogtyper med rikmyr og innslag av rikere vegetasjonstyper. Naturreservatet inneholder et helt, lokalt nedbørfelt, har en verdifull økologisk gradient fra innsjø/elv til høyfjell og har stor verdi for landskapet.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv, herunder skiløype. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 6237 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 41885 m³. Området er en del av beiteområdet (tidlig vinter og sein vinter) for Vågå tamreinlag. Det er 20 fester for hytter i området og 8 fester for bu/naust. Området blir også brukt i reiselivssammenheng til naturbaserte opplevelser/friluftsliv, herunder guiding. Det er vegatkomst gjennom området til Griningsdalen.

TEKNISKE INNGREP:

Det går veg gjennom området til Griningsdalen, i tillegg til flere lokale veger/traktorveger til hytter i området. Vegene er smale. Det går en kraftledning gjennom deler av området i sørvest. Det er et tjuetalls hytter innenfor området i tillegg til noen buer og naust.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Dette verneforslaget omfatter en omgjøring av eksisterende Birisjølia landskapsvernområde (fra 1983, ca. 3050 daa) til naturreservat, og en utvidelse av eksisterende Stuttgonglia naturreservat (fra 1983, ca. 4100 daa) og Styggemyra naturreservat (fra 1985, ca. 325 daa) til ett stort naturreservat.

Den nordre delen av utvidelsen, arealet nord for eksisterende Stuttgonglia naturreservat, har isolert vurdert fått lokal verneverdi (*). De gjenværende naturskogsrestene i dette området har imidlertid fortsatt klare og viktige naturverdier som omfatter fint utviklet blødningsfase, mye grov furu med rike skorpelavsamfunn på tørrgreiner, rik lavflora på bergvegger og rik flora langs bekkedrag. Resten av arealet har restaureringspotensial. Arealet hører arronderingsmessig naturlig sammen med det øvrige verneforslaget, og verneverdiene må derfor ses i sammenheng med disse arealene. På denne måten er det heller ingen tvil om at området i sin helhet vil oppfylle kriteriene for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven. Fylkesmannen har derfor valgt å innlemme dette nordre arealet i verneforslaget.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt, herunder bruk av snøskuter i forbindelse med tamreindrift. Det samme gjelder vedlikehold og bruk av gamle ferdseveger og eksisterende stier og skiløyper, og eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Vi viser også til våre kommentarer foran under oppstartmelding om handlingsrommet for naturbaserte opplevelser/friluftsliv i området. Det er tatt hensyn til bruk og vedlikehold av kraftledningen i utkast til verneforskrift. Bruk og vedlikehold av bilveger og traktorveg er også ivaretatt i utkast til verneforskrift, jf. også vernekartet der disse er lagt inn. Se for øvrig våre kommentarer foran under kapittelet om innspill til oppstartmelding når det gjelder mulig opprusting av den gamle ferdsevegen til Griningsdalen til bilveg. For hytter/buer/naust i området er det tatt inn hjemmel for å kunne tillate mindre tilbygg til og ombygging av disse. Disse hyttene varierer noe i størrelse per i dag, men ligger i hovedsak trolig rundt et totalt bruksareal på ca. 80 m². Forvaltningspraksis for verneområder i Oppland der det ligger hytter, er at det ofte gis tillatelser til påbygg opptil et totalt bebygd areal på ca. 70 m² per tomt/feste. Gjeldende retningslinje i kommuneplanen for hyttestørrelse i dette området er inntil 120 m². Det er også hjemmel til å rydde vegetasjon og hogst rundt eksisterende bygninger.

Navnet Birisjølia-Stuttgonglia er satt sammen av de to delområdene området består av. Vi ber høringspartene om forslag på et enklere men fortsatt dekkende navn for området.

FORSKRIFT FOR VERN AV BIRISJØLIA-STUTTGONGLIA NATURRESERVAT I VÅGÅ KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort, økologisk variert og godt arrondert skogområde med gammel, sammenhengende og stedvis urskogpreget furu-naturskog som har en stor forekomst av gamle, meget store kraggfuruer med rike, sjeldne og sårbare skorpelavsamfunn knyttet til grove tørrgreiner.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Naturreservatet har en rik og særpreget lav- og karplanteflora på bergvegger som delvis er påvirket av fosserøyk fra Sjoa. I tillegg har området en del sjeldne og sårbare arter vedboende sopp, en rik mykorrhizasoppflora, en artsrik karplanteflora samt forekomst av ulvelav. Det er god variasjon i furuskogtyper med rikmyr og innslag av rikere vegetasjonstyper. Naturreservatet inneholder et helt, lokalt nedbørfelt, har en verdifull økologisk gradient fra innsjø/elv til høgfjell og har stor verdi for landskapet.

§ 2. Avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Vågå kommune: 187/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 15072 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vågå kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende bilveger, traktorveger, bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Bilveger og traktorveger som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Utenom eksisterende bilveger avmerket på vernekartet er motorferdsel til lands og til vanns forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende bilveger og traktorveger avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet.
- e) Nødvendig bruk av snøskuter på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reieneier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.

- d) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Mindre tilbygg til og ombygging av eksisterende bygninger.
- f) Rydding av vegetasjon og hogst rundt eksisterende bygninger.
- g) Opplag av båt.
- h) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveger.
- i) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- j) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- k) Ridning langs bestemte traseer.
- l) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- m) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 i).
- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende veger, bygninger og andre anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. § 4 i) og § 7 m), og i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 h).
  3. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
  4. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  5. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  6. etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt, jf. § 7 c).
  7. gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 d).
  8. mindre tilbygg til og ombygging av eksisterende bygninger, jf. § 7 e).
  9. merking, rydding, vedlikehold og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 h) og i).
  10. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 j).
  11. bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av ved, materialer, varer og utstyr til eksisterende hytter.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

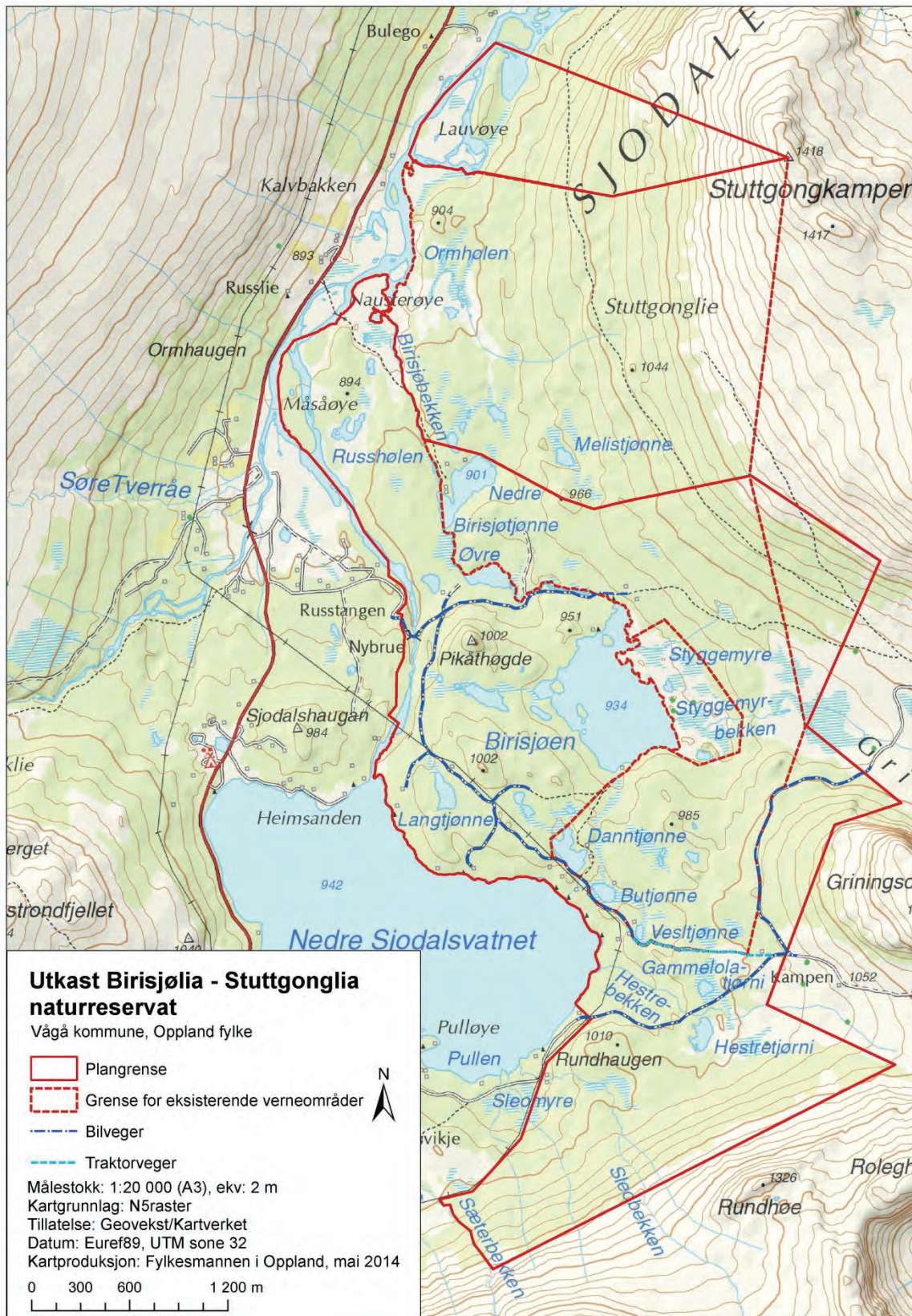
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 21

Ridderspranget

Kommune: Vågå

Verneverdi: **

Areal: ca. 250 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 187/1

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området langs Sjoa ved Ridderspranget, ca. 5km sør for Randsverk i nedre del av Sjudalen, og består av en ca. 1km lang strekning av elvedalen. Elva danner her et markert nord- og østvendt elvekløftparti med et par større fossefall i øvre del, og ellers en trang berglendt canyon. Berggrunnen består dels av fyllitt, dels av metasandstein og grønnskifer. Mesteparten av arealet er dekket med et tynt morenedekke hvor fyllitt kommer fram flekkvis, men det er også partier med tjukkere løsmasser. I vest faller en mektig elveterrasse bratt ut mot kløfta med tjukke, finkornete avsetninger.

NATURVERDIER:

Furu er det dominerende treslaget. Denne er for det meste gammel, saktevoksende og smådimensjonert med en del temmelig gamle trær, dels med tørrgreiner. Sandfurskogen i bratthellinga i vest er grovere og kompakt med død ved i ulike nedbrytningsstadier. Artsmangfoldet er relativt rikt med en god del sjeldne og rødlistede arter, i alt 13 rødlistearter er hittil påvist. Spesielt lavfloraen på bergvegger utmerker seg som spesiell og artsrik, men det er også en relativt rik mykorrhizasoppfunga fordi furskogen til dels er baserik og har likhetstrekk med kalkfurskog. I sandfurskogen er det også en sjelden soppflora. Ridderspranget er et lite men verdifullt område med betydelige kvaliteter knyttet til elvekløft (rik lavflora på berg), gammel sandfurskog og gammel baserik furskog.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et velavgrenset og topografisk og økologisk variert skogområde med et godt utviklet elvekløftmiljø.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Forholdsvis gammel furskog dominerer i området bl.a. med forekomst av noe kraggfuru. Naturreservatet har en velutviklet og kompakt sandfurskog med en god del død ved i ulike nedbrytningsstadier. Artsmangfoldet er relativt rikt med en god del sjeldne og sårbare arter, særlig gjelder dette lavfloraen på bergvegger i elvekløfta og den rike mykorrhizasoppfloraen knyttet til baserik furskog. I tillegg er det en rik karplanteflora med rikmyrsarter og basekrevende fjellplanter.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er anslått til ca. 249 daa, og stående kubikkmasse er anslått til ca. 2525 m³. Området er en del av beiteområdet (tidlig vinter og sein vinter) for Vågå tamreinlag. Området har stor kulturhistorisk interesse gjennom sagnet om ridderen Sigvart, noe som har gjort Ridderspranget til en velkjent turistattraksjon. Området blir også brukt i reiselivssammenheng til naturbaserte opplevelser/friluftsliv, herunder guiding.

TEKNISKE INNGREP:

I vest krysser en bilveg området med ei bru.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men slike forhandlinger er under oppstart. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt, herunder bruk av snøskuter i forbindelse med tamreindrift. Det samme gjelder vedlikehold og bruk av gamle ferdselsveger og eksisterende stier, og eventuell opparbeiding av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Vi viser også til våre kommentarer foran under oppstartmelding om handlingsrommet for naturbaserte opplevelser/friluftsliv i området. Det er tatt hensyn til bruk og vedlikehold av vegen gjennom området i utkast til verneforskrift.

FORSKRIFT FOR VERN AV RIDDERSPRANGET NATURRESERVAT I VÅGÅ KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et velavgrenset og topografisk og økologisk variert skogområde med et godt utviklet elvekløftmiljø.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. Forholdsvis gammel furuskog dominerer i området bl.a. med forekomst av noe kraggfuru. Naturreservatet har en velutviklet og kompakt sandfuruskog med en god del død ved i ulike nedbrytningsstadier.

Artsmangfoldet er relativt rikt med en god del sjeldne og sårbare arter, særlig gjelder dette lavfloraen på bergvegger i elvekløfta og den rike mykorrhizasoppfloraen knyttet til baserik furuskog. I tillegg er det en rik karplanteflora med rikmyrsarter og basekrevende fjellplanter.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Vågå kommune: 187/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 250 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vågå kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende veg, bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vegen som kan vedlikeholdes er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Utenom eksisterende veg avmerket på vernekartet er motorferdsel til lands og til vanns forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veg avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- d) Nødvendig bruk av snøskuter på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt..
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- g) Ridning langs bestemte traseer.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende veg, bygninger og andre anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
  3. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  4. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  5. etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt, jf. § 7 c).
  6. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 f).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

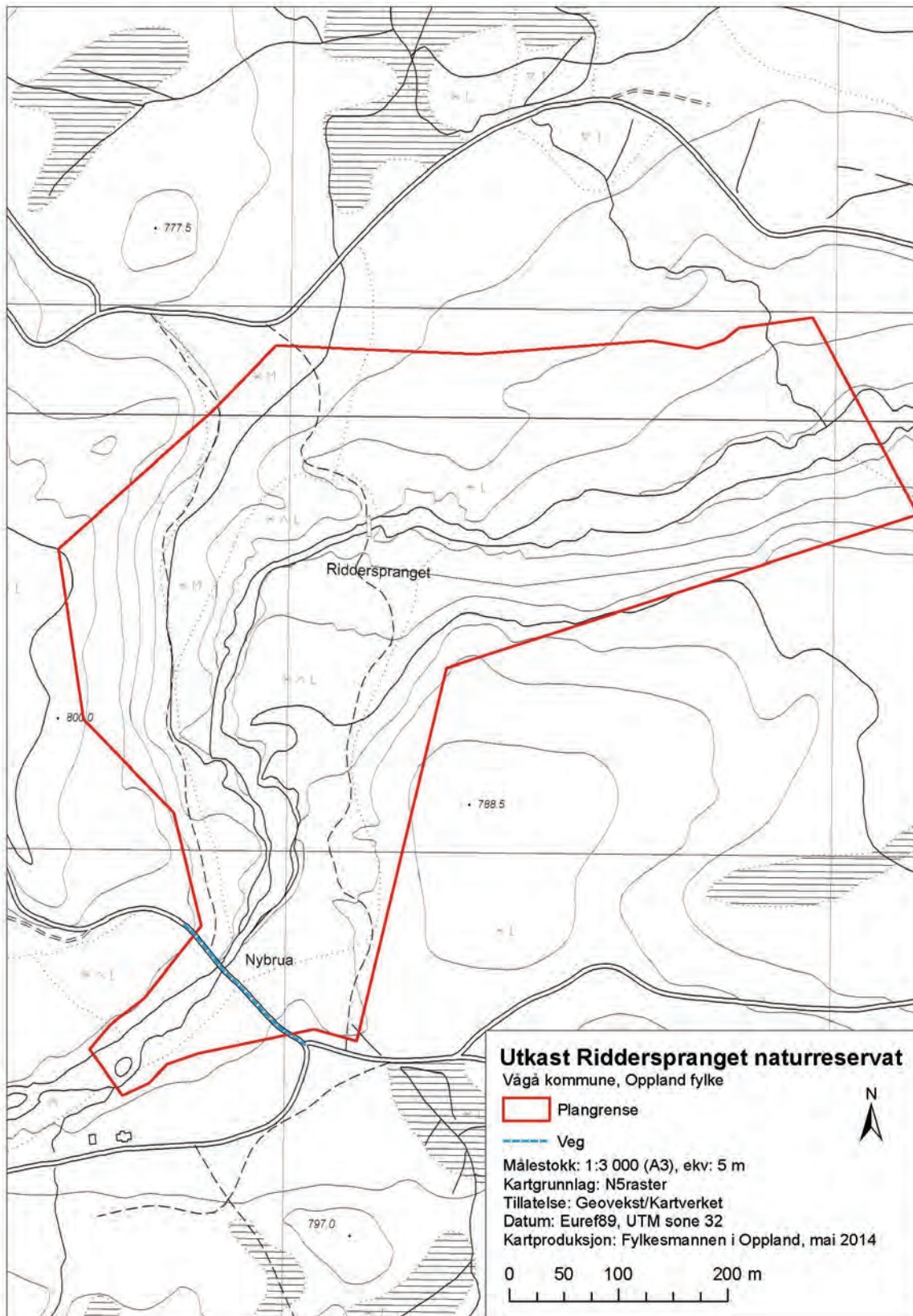
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2m

Liaberget

Kommune: Nord-Aurdal

Verneverdi: **

Areal: ca. 4610 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 96/1, 96/7, 96/9, 111/12, 112/9, 112/10, 112/20, 112/27, 112/49

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Liaberget ligger sør i Nord-Aurdal kommune, på vestsiden av dalen sør for Aurdal tettsted, og danner en mektig nordøstvendt fjellside med bratte skrenter og fjellvegger. Det avgrensede området fanger opp gammelskogen i selve brattskrenten, gjenværende eldre skog i øvre deler av slakere lisider under berget og på et småkupert plataå med fjellgranskog på toppen, samt den nord-nordøstvendte bekkekløfta Skardelvi i nord. Topografien i Skardelvi er ganske variert og dramatisk. Berggrunnen i området er variert med kambro-ordoviciske bergarter, mest sandstein, på toppen, under dette delvis et belte med mørkegrå skifer og sandig skifer i veksling med sandstein. Under dette ligger grunnfjell med ulik sammensetning (glimmerskifer, metasandstein, etc.). Løsmassedekket er ganske tjukt både oppe på plataået og i liene under berget, mens selve brattene har avskrapte forhold og tynnere jordsmonn, med en del berg i dalen og mye rasmark og store blokkfelt i brattkanten under de nakne fjellveggene.

NATURVERDIER:

Naturverdiene er på overordnet nivå knyttet til at Liaberget utgjør et større areal sammenhengende eldre granskog omkring et dramatisk skogberg. Såpass store enheter med eldre granskog er uvanlige i hoveddalføret i Valdres. Området er representativt for granskog i regionen. Rike vegetasjonstyper finnes i et begrenset omfang, bl.a. noe kalkskog. Det er imidlertid en del steder til dels stor mengde læger, og store deler av granskogen vil i løpet av relativt kort tid gå over i en fase med økende dødvedtilfang. De viktigste kvalitetene er begrenset til mindre partier; i første rekke bekkekløfta til Skardelvi, den dødvedrike granskogen Liaskogen i tillegg til noen andre kjerneområder. Skardelvi danner ei velutviklet lita "taigagranskloft" med stabilt fuktig bekkekløftskog og nokså gammel granskog med mye død ved. Liaskogen skiller seg ut særlig ved å ha svært mye død ved, men også glissen og lysåpen blokkmarksgranskog. De andre kjerneområdene har halvgammel fjellgranskog med litt høyere innslag av eldre trær og større mengder død ved enn ellers oppe på plataået. Artsmangfoldet er i hovedsak knyttet til 15 rødlistearter. Området oppfyller i relativt liten grad viktige mangler ved skogvernet. Av generelle mangler inngår rike skogtyper. Av spesielt prioriterte skogtyper inngår bekkekløft, boreal naturskog og rik sumpskog. Området er like fullt et av de største gjenværende mellomboreale naturskogsområdene i regionen.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt stort skogområde med stor variasjon i skog- og naturtyper og med forholdsvis store, sammenhengende arealer gammel naturskog, noe som er sjeldent i regionen.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet er både bekkekløft, rasmark, bergvegg, høgproduktiv granskog og fjellskog godt representert. Stedvis er det store konsentrasjoner død ved og gode forekomster av sjeldne og sårbare arter av lav og vedboende sopp. Naturreservatet er representativt for skogtypene i regionen.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det produktive skogarealet er ca. 3495 daa, og det er en stående kubikkmasse på ca. 50740m³. Gamle ferdsselsveger (atkomst til støler) blir benyttet som turstier.

TEKNISKE INNGREP:

Det går en skogsbilveg gjennom området i vest. Det er flere traktorveger inn i området.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

De naturfaglige rapportene spriker noe når det gjelder verdisetting av området. Det varierer mellom lokal verdi og regional verdi. Bl.a. fordi deler av området (Skardelvi som bekkekløft) har fått regional verneverdi (verdi 3) etter en isolert vurdering, har Fylkesmannen valgt å legge til grunn at området som helhet er regionalt verdifullt. Etter Fylkesmannen sin oppfatning er naturverdiene i området uansett så store at området oppfyller kriteriene for vern etter § 37 i naturmangfoldloven. De delene som er omfattet av relativt omfattende hogster for ca. 100 år sida, vil dessuten over tid utvikle seg mot en naturtilstand. Såpass store områder med slike kvaliteter som Liaberget har, er svært vanskelig å finne ellers i Valdresregionen.

Det kan bli behov for skjøtsel i enkelte mindre bestand for raskere å føre deler av området tilbake til en naturskogkarakter. Dette gjelder først og fremst i sør der det er tatt med noe ungskog av arronderingshensyn, og fordi arealene ved et vern ikke lenger kunne drives regningssvarende.

Den delen av området som tilhører Opplysningsvesenets fond er underlagt myndighetsstyrt vern. Det øvrige arealet går inn under ordningen med frivillig vern. Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men grunneierne har akseptert statens siste tilbud. Det er hjemmel for å kunne tillate tiltak i forbindelse med beite og jakt. Det samme gjelder eventuell opparbeiding av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftslivet så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Det er gitt rom for bruk og vedlikehold av bilvegen og traktorveger i området. Traktorvegene har en viktig funksjon ved utfrakt av storviltslakt fra området.

FORSKRIFT FOR VERN AV LIABERGET NATURRESERVAT I NORD-AURDAL KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et relativt stort skogområde med stor variasjon i skog- og naturtyper og med forholdsvis store, sammenhengende arealer gammel naturskog, noe som er sjeldent i regionen.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet er både bekkekløft, rasmark, bergvegg, høgproduktiv granskog og fjellskog godt representert. Stedvis er det store konsentrasjoner død ved og gode forekomster av sjeldne og sårbare arter av lav og vedboende sopp. Naturreservatet er representativt for skogtypene i regionen.

§ 2. Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Nord-Aurdal kommune: 96/1, 96/7, 96/9, 111/12, 112/9, 112/10, 112/20, 112/27, 112/49

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 4610 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nord-Aurdal kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i formålet med vernet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Bilveger og traktorveger som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende bilveger avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel på bilveger avmerket på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.
- e) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med traktor eller lignende kjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet.
- f) Nødvendig transport av båt med traktor eller lignende kjøretøy til Bjødnehøltjednet på traktorveg avmerket på vernekartet.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Ridning langs bestemte traseer.
- i) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d).
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  1. vedlikehold av eksisterende bygninger, veger, anlegg og innretninger, jf. § 4 f).
  2. utransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 c).
  3. tiltak i forbindelse med vilt og fisk, jf. § 7 a).
  4. oppsetting av gjerder og sanketrøer, jf. § 7 b).
  5. etablering av saltplasser, jf. § 7 c).
  6. gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 d).
  7. bruk av snøskuter og prepareringsmaskin for etablering og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 f).
  8. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, jf. § 7 g).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

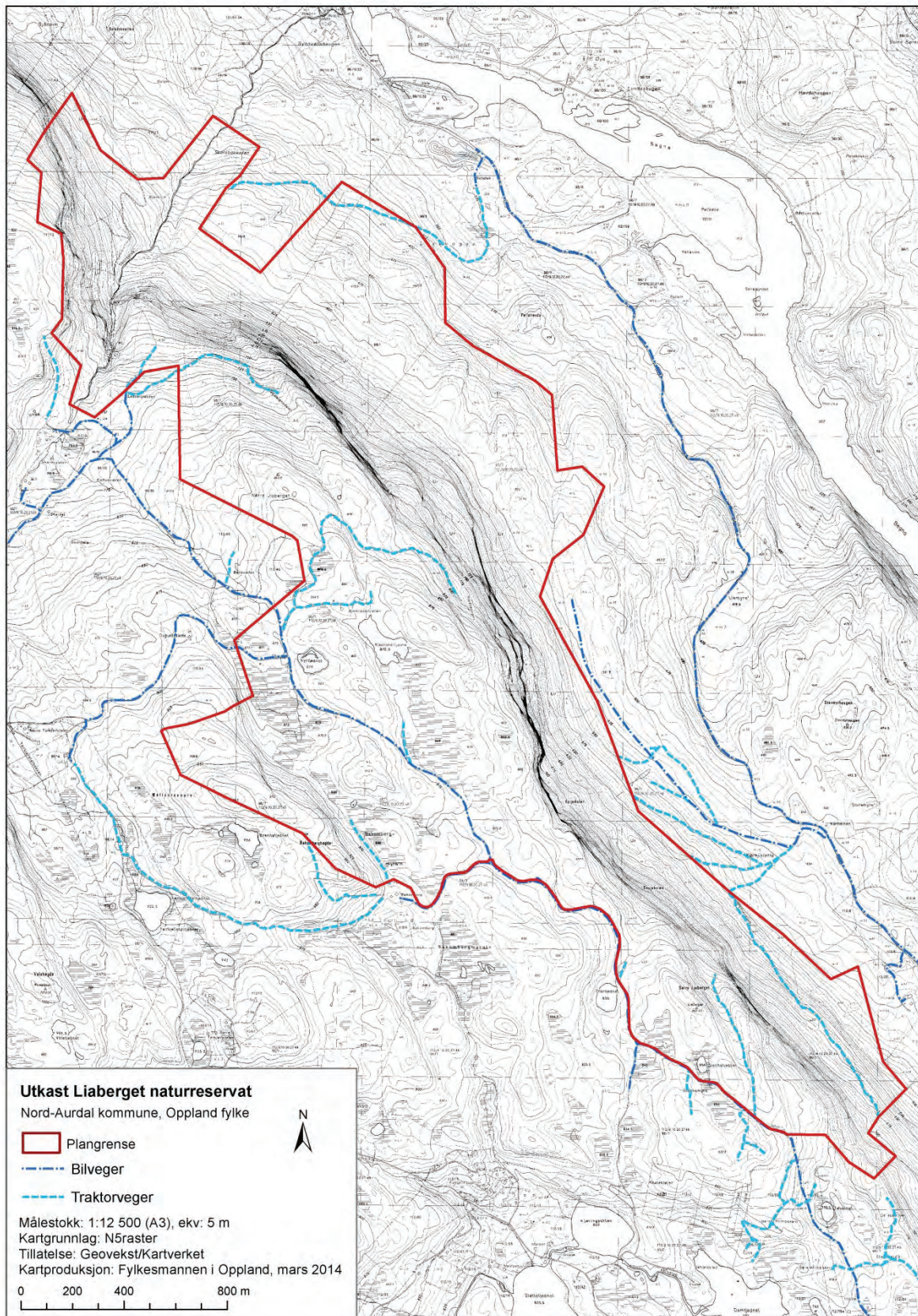
§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

VEDLEGG 2n

Kile

Kommune: Østre Toten

Verneverdi: **

Areal: ca. 191 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 91/1, 91/23

OMRÅDEBESKRIVELSE:

Området ligger rett sør for Kapp (ved Mjøsa) i Østre Toten. Området er flatt til svakt hellende mot nord. Berggrunnen består av kalkstein, skifer og mergelstein som gir grunnlag for de svært rike vegetasjonstypene i området. Jordsmonnet er grunt. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone.

NATURVERDIER:

Hele området kan betegnes som kalkskog med overganger mot velutviklet lågurtfuruskog. Selv om kalkskogen har en tørr utforming, finnes lokalt sigevann og små lommer med rik sumpskog med svartor og kalkrike dammer. Kalkbergvegger finnes også. Furu er dominerende treslag, men både gran og boreale lauvtrær finnes spredt. Svartor og litt ask finnes i fuktige forsengkninger. Lågurtfuruskogen i området er av en sjelden velutviklet type som ellers i Norge bare finnes et par steder til rundt Mjøsa, som mindre forekomster ved Randsfjorden og på Ringerike. På denne måten framstår området som et av de aller best utviklede og verdifulle (referanse-)områder for lågurtfuruskog i Norge.

Området har en meget sjelden og artsrik jordboende kalksoppflora der det foreløpig er registrert et tittalls rødlistede arter, og det er å anta at det finnes mange flere som ennå ikke er registrert.

Artsmangfoldet av karplanter er også rikt. Skogsutforminger og habitater tilsier et høgt og særpreget mangfold også for andre organismegrupper. Området dekker mangler ved skogvernet gjennom kalkskog og rike skogtyper i låglandet.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et svært godt utviklet og nasjonalt verdifullt referanseområde for lågurtfuruskog med en meget sjelden og artsrik kalksoppflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet domineres vegetasjonen helt av kalkskog med lågurtfuruskog som den klart vanligste i tillegg til lågurtgranskog og rik sumpskog samt kalkrike dammer og kalkbergvegger. I tillegg til den meget velutviklede og artsrike floraen av jordboende kalksopper har naturreservatet også et rikt arts mangfold av karplanter og med potensial for et høgt og særpreget mangfold også av andre organismegrupper.

ANDRE INTERESSER:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og friluftsliv/rekreasjon. Det produktive skogarealet er ca. 191 daa. Det er flere stier i området som blir brukt av lokalbefolkningen, og i nord går ei skiløype gjennom området.

TEKNISKE INNGREP:

Noe av det som i dag framstår som stier, er gamle driftsveger/traktorveger. Området grenser i vest til fylkesveg 91, i nord til et boligfelt, i øst til ei lysløype og dyrkamark og i sør til en lokalveg og boliger.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Området er i sin helhet eid av Opplysningsvesenets fond og området er derfor omfattet av myndighetsstyrt vern. Verneverdiene er av en slik karakter at det vil være behov for noe skjøtsel i framtida for å ta vare på og utvikle disse. Dette vil hovedsakelig bestå i avstandsregulering/tykning og rydding av kratt. Nærheten til boliger vil også kreve en form for buffer mot disse og skjøtsel av denne buffersona, jf. kommentarene foran under kapitlet om oppstartmelding. Vi viser også til dette kapitlet når det gjelder omtalen av grenser mot fylkesveg 91. Det er i verneforskriften tatt hensyn til områdets bruk til friluftsliv og rekreasjon, ikke minst av hensyn til stisystemet og eventuelt nyetablering av stier og skiløyper. Det er også tatt med en bestemmelse om etablering av sykkeltraseer etter søknad.

FORSKRIFT FOR VERN AV KILE NATURRESERVAT I ØSTRE TOTEN KOMMUNE I OPPLAND FYLKE

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et svært godt utviklet og nasjonalt verdifullt referanseområde for lågurtfuruskog med en meget sjelden og artsrik kalksoppflora.

Videre er formålet med naturreservatet å bevare et område med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, plante- og dyrearter og naturlige økologiske prosesser. I naturreservatet domineres vegetasjonen helt av kalkskog med lågurtfuruskog som den klart vanligste i tillegg til lågurtgranskog og rik sumpskog samt kalkrike dammer og kalkbergvegger. I tillegg til den meget velutviklede og artsrike floraen av jordboende kalksopper har naturreservatet også et rikt arts mangfold av karplanter og med potensial for et høgt og særpreget mangfold også av andre organismegrupper.

§ 2. Avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Østre Toten kommune: 91/1, 91/23

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 191 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet [måned/år]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Østre Toten kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av vegger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- e) Vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport og tilsyn av beitedyr.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- d) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveger.
- e) Etablering av nye stier og skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- f) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- g) Sykling langs bestemte traseer.

- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 bokstav d).
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
  - 1. vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, jf. § 4 e).
  - 2. uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy, jf. § 6 b).
  - 3. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, jf. § 7 a).
  - 4. oppsetting av gjerder og sanketrøer som nevnt i § 7 b).
  - 5. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, jf. § 7 c).
  - 6. bruk av snøskuter og prepareringsmaskin for etablering og oppkjøring av skiløyper, jf. § 7 e).
  - 7. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner som nevnt i § 7 f).

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

